

MAGYAR FILM

BUDAPEST, 1939. MÁRCIUS 4.

I. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM.

A MAGYAR FILMGYÁRTÁS
VERSENYRE KELT AMERIKÁVAL
AZ UFA FORGALOMBA HOZZA
AZ ELSŐ MILLIÓS MAGYAR FILMET
A MAGYAR SZTÁROK FILMJE
A MAGYAR FILMEK SZTÁRJA

A VARIETÉ CSILLAGAI

METRO-GOLDWYN-MAYER

jubiláris évének díszje
A NAGY KERINGŐ

A FŐSZEREPEKBEN:

**Luise Rainer, Fernand Gravey,
Miliza Korjus**

RENDEZTE:

Julien Duvivier

A táncrend rendezője

Metro-Goldwyn-Mayer Distr. Corp.
Magyarországi Vezérképvisellete R.-T.

Budapest, VIII., Sándor-tér 3.
Telefonszám: 144-424, 144-425

I. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM
BUDAPEST, 1939. MÁRCIUS 4.

Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:
ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:
VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI. Andrásy út 69.

Telefon: 113—305

Postatakarékpénztári
csékszámja száma: 15.410

Kiadótulajdonos:
a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:
Lieber László dr.

A kiadóhivatal vezetője:
Dienes-Oehm Egon

Előfizetési ár:
egy évre . . . 30 pengő
fél évre . . . 16 pengő

TARTALOM:

A Filmkamara és a mozisok	1
Országos Nemzeti Filmbizottság	2
Szigorúbb ellenőrzés	2
Két rendelet a magyar filmgyártás fejlesztésének előmozdításáról	3
Hogyan és milyen legyen a megúj- hódó magyar filmgyártás? Daróczy József	4
A magyar mozipark új ténfoglalása. Castiglione Henrik	7
Filmkamara	11
Hírek	13
Műterem	14
Külföld	14
Híradók	15
Kultúrfilm	15
Premier Plan: Bánky Viktor	16
Kinotechnikai Társaság	16
Új filmek:	
Repülő ember	17
Vágyak valcére	17
A nagy keringő	18
Ófelsége szerelmes	18
Flotta a víz alatt	18
Oktatófilm	19
Filmcenzúra	20

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.
nyomdájában.

Budapest, VIII. Gyulai Pál utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423.

Felelős: Welker József.

MAGYAR FILM

A Filmkamara és a mozisok

Kamarai tagok lesznek-e a mozisok vagy nem és ha igen, az engedélyesek is vagy csak az üzemvezetők?

Ezt a kérdést nemcsak a szakmában tárgyalták érthető izgalommal, hanem általános érdeklődés előzi meg a törvényhozás idevonatkozó rendelkezésének parlamenti tárgyalását is.

A Filmkamarának, valamint a MAGYAR FILM-nek ebben a kérdésben az az álláspontja, hogy a helyes megoldás csak az lehet,

ha a mozisok maradék nélkül helyet kapnak a Kamarában. Véleményünk szerint kamarai tagnoknak kell lenniük úgy az engedélyesnek, mint az üzemvezetőknek és minden fontosabb munkát helyeseknek, mint az üzemvezetőknek és minden fontosabb munkát be-

Ezzel szemben elismerjük természetesen, hogy bizonyos rendkívül indokolt esetekben, például ha az engedélyes kiskorú, helyes, ha a belügyminiszter törvényes felhatalmazása alapján felmentést adhat és ad a kamarai tagsági kötelezettség alól.

A mozisok kamarai tagsága ellen semmi sem szól. Annál több súlyos érv szól a tagság mellett.

Mellette szól az, hogy szétszakítaná a ma egységes mozis szakmát az a törvényes rendelkezés, amely szerint csak az alkalmazottak kerülnének be a Kamarába, az engedélyesek pedig nem. Vannak szép számmal engedélyesek, akik maguk vezetik mozijukat. Ezek, mint engedélyesek, nem kerülnének be a Kamarába, míg az olyan üzemvezetők, akik egyúttal nem engedélyesek és így jelentőségük feltétlenül kisebb a szakmában, helyet kapnának a Kamarában.

Elvitathatatlan, hogy a mozis szakmában a legfontosabb személy az engedélyes. A mozik évi bevétele 20 millió pengőre tehető. Ez az összeg az engedélyesekhez folyik be. Ebből táplálkozik az egész filmszakma:

gyárosok, gyártók, kölcsönzők, laboratóriumok stb. Az egész filmpiacnak ez az anyagi bázisa és ép ezt vonná ki a kamarai rendezés alól az a megoldás, amely az engedélyeseknek nem kívánja megadni a kamarai tagságot.

Azzal is indokolják az ellenkező álláspontot, hogy az engedélyeseket a belügyminiszter adja ki, míg a Kamara más minisztérium alá tartozik, tehát nem kívánatos a kettőt egymással kapcsolatba hozni. Nem értjük, hogy mitől tartanak ennél a kérdésnél az engedélyesek kamarai tagságának ellenzői. Sem a minisztérium, sem a Kamara nem kíván és nem is fog beleszólni az engedélyes kiadásába.

Attól csak nem kell tartani, hogy a Kamara nem veszi fel tagjai sorába azt az engedélyest, akit a belügyminisztérium engedély kiadására érdemesnek tartott? Ez lehetetlen volna. Fel kell tételezni, hogy akinek a kormány hosszú időre szóló koncessziót ad, az legalább olyan szigorú mértékkel méretett meg, mint az, aki kamarai tagságot nyer.

Ezzel szemben a szóbanforgó szétválasztása a mozis szakmának már olyan körülmény, amely alkalmas a strohmann-rendszer elősegítésére. Ezt pedig senki sem akarja.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a Mozi Egyesület ügyvezető alelnökének, Morvay Pálnak a Film—SZINHÁZ—Irodalom című hetilapban megjelent nyilatkozatában tulajdonképpen semmi sincs, ami az általunk képviselt felfogás ellen szólna, sőt azt lehet mondani, hogy

lényegében Morvay Pál alelnök is az általunk helyesnek tartott megoldás mellett foglalt állást.

Igaz, hogy Morvay alelnök még azzal a korábbi elgondolással szemben foglalt állást, amely szerint a hetenként legalább ötször játszó moziki engedélyesei és üzemvezetői kamarai tagok lennének, míg a kevesebbszer játszóknak nem.

A lényeg azonban az, hogy a Mozi Egyesület alelnöke is a mozisok egységes kezelése mellett tört lándzsát.

Azt hangsúlyozza, hogy ne szakítsák szét a mozisok két táborra. A Mozi Egyesület alelnöke a másik elgondoláshoz kifejtett állásfoglalását valószínűleg változatlanul fenntartja abban az esetben is, ha más alapon tervezik szétszakítani a szakma egységét. A Mozi Egyesület alelnökének állásfoglalása szerint

„a mozisokat be lehet sorolni a Kamarába, vagy kívül lehet hagyni, de nem lehet megosztani, nem lehet közöttük első és másodikosztályú mozisokat megkülönböztetni. A dömsödi mozgóképszínház vezetője Dömsödon éppen olyan kultúrmissziót végez, mint az Uránia-mozgó igazgatója Budapesten. Az ő megbízhatósága és a felette való felügyelet éppen úgy nemzeti érdek, mint az úgynevezett előkelőbb kartársaié. A törvénytervezet csak újabb érdekképviseleti terheket ró a mozisokra, mert egyrészt a Kamarába kényszeríti, másrészt viszont fenn kell tartani az új törvény után is eddigi érdekképviseletüket. Törvénymódosításra azért van szükség, hogy bizonyos tényezők befolyásuk alá vonhassák a mozisok számára számszerűleg (tehát szavazatok szerint) csekély, de anyagi jelentőségben annál súlyosabb rétegét. Olyan ez a rendelkezés, mintha például csak a prominens színészeket vennék fel a Kamarába, az extrákat és a statisztákat pedig kizárnák; vagy csak a budapesti Vígszínház igazgatóját sorolnák a tagok közé, a szentesi színházi körzet igazgatóját pedig kizárják”.

Reméljük, hogy a fenti indokok figyelembevételével a második zsidójavaslat letárgyalása alkalmával odamódosítják a szöveget,

hogy úgy az engedélyesek, mint az üzemvezetők mindenféle megosztás nélkül, az indokolt esetek kivételével, kamarai tagok lesznek.

Helyesnek és kívánatosnak tartjuk azt az elgondolást, hogy a belügyminisztérium a zsidótörvény kapcsán

vizsgálja felül az összes engedélyeket és társulási szerződéseket, ami feltétlenül hozzájárulna az állandó nyugtalanság levezetéséhez. Ez természetesen

nem jelentené azt, hogy a jövőben ne vizsgálja felül újra a belügyminisztérium az engedélyeket, ha ennek szükségét látja, de legalább a közeljövőre teremtsen meg a kívánatos fejlődéshez annyira szükséges nyugalmi helyzetet.

Országos Nemzeti Filmbizottság

A február 28-iki Budapesti Közlöny a filmszakmát érdeklő új rendeletet közöl. A rendelet az 1933 óta működő Filmipari Alapot kezelő Miniszterközi Bizottságot szünteti meg, amelyben, mint ismeretes, a belügy-, a vallás- és közoktatásügy- és az iparügyi miniszter képviselője foglalt helyet és a régi Bizottság helyébe felállította az Országos Nemzeti Filmbizottságot, amelyben a fenti három minisztérium kiküldöttje mellett a miniszterelnökség képviselője is helyet nyert. A Filmbizottság elnökét a miniszterelnök nevezi ki. A bizottság hatáskörébe tartozik a jö-

vőben az eddigi Bizottság munkakörén felül a magyar filmgyártás előmozdítására biztosított vagy biztosítandó támogatások feletti intézkedés és általában a magyar filmgyártás irányítása.

Mint múlt számunkban is rámutattunk, a magyar kormány mindig igyekezett hathatós támogatást nyújtani filmgyártásunknak. Ezt a célt nemcsak rendeletek kiadásával, hanem az erre a célra létesített állandó bizottság munkásságával kívánta minél hathatósabban biztosítani. Éppen ezért örömmel fogadja a szakma a legújabb kormányintézkedést, mert

abból a körülményből, hogy a miniszterközi bizottságot a miniszterelnökség kiküldöttjével kibővítették és a bizottság elnökét a miniszterelnök nevezi ki, csakis arra lehet következtetni, hogy a kormány a jövőben központi irányítás mellett, még nagyobb súllyal kívánja a filmgyártás fejlődését elősegíteni.

Minthogy a rendelet szövege az Országos Nemzeti Bizottságnak a Filmkamarához való helyzetéről nem intézkedik, a szakma várakozással tekint a Bizottság és a Kamara együttműködése elé, annyival is inkább, mert hiszen annakidején ugyanaz a cél vezette a kormányt, amikor a Kamarát megalkotta, mint most, amikor a Bizottságot kibővítette. Mindkét intézmény feladata a filmszakma újjászületésének és helyes fejlődésének elősegítése. Nem értik a szakmában, hogy miért nem kapott a Kamara vezetősége, mint a szakmai érdekek hivatott képviselője, helyet abban a bizottságban, amelynek feladata a filmgyártás előmozdítása. Annál is inkább beszélnek erről, mert egyesek tudni vélik, hogy az eredeti elgondolás szerint a Kamara képviselője is helyet kapott volna a Bizottságban.

Tekintettel a közös célra, mindenki meg van győződve a szakmában arról, hogy a Filmbizottság, — ha erről a rendelet külön nem is intézkedik — hozzászólást fog biztosítani a Kamara vezetőségének és minden a szakmát érdeklő kérdésben a Kamara meghallgatása után fog csak dönteni.

Szigorúbb ellenőrzés

A belügyminiszter február 28-án megjelent rendelete értelmében a jövőben minden tárgyú film forgatókönyvét, kivéve a kizárólagosan iskolai oktatófilmeket, előzetes jóváhagyás céljából be kell mutatni az Országos Nemzeti Filmbizottságnak. A Bizottság hivatott afelett dönteni, hogy a benyújtott scenárium vagy filmtárgy művészi, minőségi vagy nemzeti kulturális szempontból megfelel-e a magyar filmmei szemben támasztott követelményeknek. A Filmbizottság döntése végleges.

A belügyminiszter rendelkezését a szakma minden ága, a gyártók, kölcsönzők és mozisok egyaránt örömmel üdvözlötték. Mindenki reméli, hogy a rendelet értelmében a jövő-

ben szigorúan megbírálják a beérkezett filmtérveket és irgalom nélkül visszadobják a bármely okból meg nem feleelőket.

Erre az intézkedésre már nagy szükség volt. A múltban ugyanis igen sok baj forrása volt az a körülmény, hogy valamilyen szempontból megkegyelmeztek s nem kifogástalan forgatókönyveknek. Előre természetesen nem lehet megmondani, melyik szövegből lesz jó film, még kevésbé azt, melyikből lesz üzletfilm. De hogy egy kegyelemből átengedett forgatókönyv mennyi bajnak lehet az oka, kezdve a cenzurabizottságban elkezdett harcoktól, átalakításoktól, pót-felvételektől az egyéb tárgyú nehézségekig, mint pl. hogy utólag a színészek nem érnek rá stb., azt nem kell bővebben kifejteni, épp úgy, mint azt sem, hogy ilyen filmek csak a legkritikább esetben váltották be a gyártók üzleti számításait. Jó filmek is megbukhatnak, de rossz filmek ritkán hoznak komoly sikert.

A fenti rendelettel tehát bővült a Filmbizottság hatásköre. Nemcsak a játékfilmek, hanem a kisfilmek is a Bizottság jóváhagyásától függenek a jövőben. Épen ezért nagyon kívánatos, hogy a gyártás fennakadásmentes munkájának biztosítására a Filmbizottság *gyorsan dolgozza fel a hozzá beérkezett anyagot*. Reméljük, hogy a megfelelő gyors ügymenetre megtalálják a megoldást.

Meg kell állnunk azonban a rendelet egy mondatánál, *amellyel nem érthetünk egyet. Nem értjük, hogy miért épen az oktatófilmeket mentesíti a rendelet a felsőbb jóváhagyás kötelezettsége alól*. Annál kevésbé értjük, mert talán épen azokat a filmeket kellene a legszigorúbban felülbírálni, amelyek az ifjúság nevelésére hivatottak. Különösen fontos lenne ez ma, amikor a fejlődésben odáig jutottunk, hogy nemcsak a hazai iskolákban bemutatásra kerülő oktató filmek megnyugtató irányítása fontos, de különös gondot kellene fordítani olyan oktatófilmek gyártására, amelyek *hivatva lennének a külföldön is a magyar kultúrát hirdetni*. Ezt a kívánatos fejlődést éppen az biztosíthatná, ha a Filmbizottság kézbe tarthatná az oktatófilmgyártás irányítását is.

Két rendelet a magyar filmgyártás fejlesztésének előmozdításáról

A m. kir. minisztériumnak 2.240/1939. M. E. számú rendelete

A magyar filmgyártás fejlesztéséről szóló rendeletek módosítása és kiegészítése.

A m. kir. minisztérium a magyar filmgyártás fejlesztéséről szóló rendeletnek egyes rendelkezéseinek módosítása tárgyában a következőket rendeli.

1. §.

Az 5.200/1933. M. E. számú rendeletnek 1. §-ában létesített Miniszterközi Bizottság helyébe az Országos Nemzeti Filmbizottság (az alábbiakban Bizottság) lép.

2. §.

A Bizottságba a m. kir. miniszterelnök, a m. kir. belügy, a m. kir. iparügyi s a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter egy-egy tagot és azok akadályoztatása esetére egy-egy póttagot nevez ki.

A Bizottság elnökét a m. kir. miniszterelnök nevezi ki, aki helyet-

tesítésével a Bizottság egyik tagját bízhatja meg.

3. §.

A Bizottság hatáskörébe a 6.292/1925. és az 5.200—1933. M. E. számú rendeletekben meghatározott feladatkörön felül a hazai filmgyártás előmozdítása érdekében már biztosított, vagy a jövőben biztosítandó anyagi vagy egyéb támogatás felett való rendelkezés s általában a magyar filmgyártás irányításával összefüggő intézkedések tartoznak.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1939. évi február hó 24-én.

Gróf Teleki Pál s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A m. kir. belügyminiszternek 48.950/1939. B. M. számú rendelete

A magyar filmgyártás fejlesztésének előmozdítása.

Az 1935:XIV. t.-c. 2. §-ában kapott felhatalmazás alapján — az érdekelt miniszterekkel egyetértve — a következőket rendelem:

1. §.

Aki e rendelet hatálybalépése után bárminő magyarnyelvű filmet kíván készíteni, vagy készíttetni, ezt a vonatkozó iratok (szövegbökönyv, költségvetés, szereplők neve) bemutatása mellett tudomásulvétel végett az Országos Nemzeti Filmbizottságnak (alábbiakban: Bizottság) előzetesen bejelenteni köteles.

A Bizottság a bejelentést elsősorban abból a szempontból bírálja, hogy a készíteni szándékolt film a magyar filmekkel szemben egyfelől művészi és minőségi szempontból, másfelől a nemzeti kultúra szempontjából támasztott követelményeknek megfelel-e.

A Bizottság a bejelentés tudomásulvétele tárgyában végérvényesen határoz. E határozat ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Ha a Bizottság a bejelentést tudomásul veszi, erről — a 2. §-ban foglalt célra való felhasználás végett — két példányban tanúsítványt állít ki.

A tanúsítványt, amelynek a gyártó személy (cég) nevét, lakó (telep) helyét, a készítendő film címét, esetleges alcímét, műfaját (dráma, színmű, vígjáték, ismeretterjesztő) kell tartalmaznia, a Bizottság elnöke vagy helyettese írja alá és a Bizottság bélyegzőjével látja el.

2. §.

Belföldi filmgyár (üzem, laboratórium) magyar nyelvű film gyártását csak akkor kezdheti meg, az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság pedig ilyen filmet megvizsgálás végett csak akkor fogadhat el, ha a fél az 1. §-ban említett tanúsítványt beszolgáltatja.

3. §.

Az 1. és 2. §-ban foglalt rendelkezések nem vonatkoznak azokra a mozgófényképekre, melyek kizáróan a tanuló ifjúság oktatása céljából iskolai bemutatásra készülnek.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1939. évi február hó 25-én.

Dr. vitéz Keresztes-Fischer
Ferenc s. k.
m. kir. belügyminiszter.

Hogyan és milyen legyen a megújuló magyar filmgyártás?

A MAGYAR FILM első számában Bingert János dr. tollából *Lesz-e magyar film?* címen megjelent cikk ezt a kérdést általánosságban már minden irányban a legszabatosabban megválaszolta. A második számban szalontai Kiss Miklós tollából jelent meg a filmgyártás gazdasági részét megvilágító cikk. Az alanti gondolatok a két cikk szakszerűsége mellett, legfeljebb azokhoz való hozzászólást jelenthetnek.

Az említett cikkekben kifejtettek szerint a magyarországi moziknak szükségük van magyar filmre. Ha pedig az életben valahol szükséglet mutatkozik, ott ennek a szükségletnek feltétlenül kielégítést kell nyernie. E kereskedelmi törvényen felül azonban a magyar moziknak műsoruk egy bizonyos százalékát, hatósági rendelkezés szerint is, magyar filmekkel kell betölteniök. Ez a rendelkezés tehát a szükségletet még előírásá is teszi.

Ezek szerint, ha a magyar filmgyártás nem indulna meg a gyártók révén, akkor a mozisok kényszerülénének a gyártást megindítani. Ezt a körülményt tartozunk erősen a szemünk előtt tartani, mert ebből úgy a mozisokra, mint a gyárosokra különböző köteleességek hárulnak.

A magyar közönség, még azokban a Magyarországon hála Istennek nagy többségben lévő mozikban is, ahol a magyar filmet megkövetelik, megkívánja a maga mozijától azt is, hogy a világreklám által megismert egyéb nevezetes filintermékek legjavát, kedvenc külföldi sztárjait lássa, élvezhesse és így a filmvilágtermelés legjavához szintén hozzájusson. Ezt a két elsőrangú követelményét a magyar nagyközönségnek a magyar filmgyártásnak feltétlen tekintetbe kell vennie és ennek folytán semmi körülmények között nem szabad magyar túlprodukciónak létrehozni.

A legnagyobb közkedveltségnek örvendő piaci cikk is elveszti varázsát, ha olyan tömegekben kerül a közkedveltség forgalomba, amely csömört idéz elő. Ennek a természetes következménye nemcsak az, hogy a nagyközönség elfordul attól, hanem az is, hogy annak az ára rohamosan esik, sőt értéktelenné is válhat.

Irta:

DARÓCZY JÓZSEF,
a Hajdu film ügyvezetője.

Tudom jól, hogy az előbbiek mindenki által ismert közhelyek, mégis le kell írnom, ha le akarom vonni a következtetést, hogy a magyar filmről, különösen az utóbbi egy-két évben, túlprodukción állt elő. Ha pedig túlprodukción állt elő, akkor önfegyelmekkel önkontingálást kell keresztülvinnünk.

Meg kell találnunk előre azt a körülbelüli számot, amelyet a nagyközönség magyar filmről megkövetel és amely számnak a mozisok szükségletét épp úgy fedeznie kell, mint amilyen biztos az, hogy ez az első és szérény nézetem szerint legfontosabb követelmény: az önkontingálás a mozisoknak jobb bevételeket és a magyar filmeknek biztosabb alapot teremt.

Szerény nézetem szerint 25—28 jó magyar film körülbelül az a szám, amely a mozisok szükségletét kielégítené és amely a gyártás rentábilis keresztülvitelét lehetővé tenné.

Természetes, hogy a 25—28-as szám csak körülbelüli számot jelent, amely felett a végleges döntésnek alapos megfontolás és sokak hozzájárulása után kellene kialakulnia.

Ha egy ilyen önkontingálást el tudnánk érni, akkor a filmek gyártásának lebonyolítása sok tekintetben megkönnyítené, mert a kereslet nagyobb lévén, a bevételek nagyobbak, jobbak lennének és így a filmgyártás pénzügyi lebonyolítása határozottan biztosabb alapokra lenne fektethető.

Mert meg kell alapoznunk azt a tervszerű filmgyártást, amely nem egyes filmekre, nem is egy gyártási szezonra vonatkozik, hanem hosszabb idő, esetleg több év teljes gyártására szólhat.

Tervszerű filmgyártás alatt a filmgyártást mint tényleges gyártást képzelem el, gyártást abban az ipari értelemben, amely legalább is egy szezonra előre pontosan tudja, hogy mit, mennyit és hogyan akar gyártani. Csak abban az esetben, ha a filmgyárosok előre tudják, hogy az egyik 1, a másik 2, a harmadik 3, a negyedik szintén 2, stb., stb. filmet fog gyártani, ha úgy a mozisok, mint

filmfelvevők, előre a legnagyobb pontossággal tudják, hogy ennyit és ennyit fognak a gyárosoktól és kölcsönzőktől kapni, ha előre tudják, milyen tárgyak ezek a filmek, mikor készülnek, mikor és hova szállítatnak, akkor lesz tervszerűen megalapozott magyar filmgyártás és kihasználás, amely úgy a mozisok, mint a gyárosok érdekeit egyformán szolgálja.

Magyarországon a filmgyártás maga általában már olyan olcsó, hogy a külföldi példákkal egyáltalában össze nem hasonlítható. Ne kövezzenek meg tehát az összes gyártók, ha azt merem most leírni, hogy a magyar filmgyártást még olcsóbbá tenni az eddigi módszerekkel csakis és kizárólag a minőség terhére lehet. Ha azonban tekintetbe vesszük, hogy még ez az aránylag olcsó filmgyártás is drága, a sajnos, erőszakkal elrabolt magyar testvéreink lakta területekkel lekicsinyített hazánkban, ahol a kevés számú moziból és nem elég teherbíró nagyközönségből eredő bevétel a kiadásokat a legjobb esetben is éppen csak hogy fedezni tudja, akkor a filmgyártás olcsóbbátételét más utakon kell keresnünk.

Ki kell kapcsolni a filmgyártásból azt a tőkét, amely eddig, — mint azt az előző számban Kiss Miklós olyan találóan megírta — nemcsak hogy nagy kérészetet kötött ki magának, de úgy ezt a kérészetet, mint a tőkét magát minden rizikómentesen fektette be. Meg kell találnunk azt a tőkét, amely becsületes kamatot, illetve hasznót óhajt a befektetésből és amelynek nagysága lehetővé teszi, hogy az egész filmgyártást készpénzzel bonyolíthassuk le. Ez a készpénzlebonyolítás az egyedüli mód, amely nemcsak a kamatdifferencia megtakarítását teszi lehetővé, hanem a nyersanyag, laboratórium, gyárak és minden egyéb illetén való fizetés mellett határozott olcsóbbodásra vezet.

Ha ez az olcsóbbodás összesen csak 10.000.— pengőt eredményez, akkor, ha semmi egyebet, de azt biztosan elérjük, hogy a magyar filmgyártás nem lesz ráfizetéses üzlet és ebben az utóbbi esetben annak fenntartása minden irányban magyar kötelesség.

A fenti gondolatokból az következik, hogy meg kell találnunk, még egyszer hangsúlyozom, meg kell találnunk azt a módot, amely nekünk a magyar filmszakmának a fenti alapon való gyártást lehetővé teszi.

Mire ezek a sorok megjelennek, márciust írunk. A tervszerűen keresztülvitt filmgyártást, hogy annak minden filmje tervszerűen kihasználható legyen, akként kell lebonyolítani, hogy az említett 25—28 film szeptember legelejétől legkésőbb február végéig tervszerűen megjelenhessen és lebonyolíthatassék. Ennek előfeltétele, hogy a tervszerű filmgyártás legkésőbb áprilisban megkezdődjék és a tervezett filmek nagy része a nyári hónapok teljes kihasználásával legyártassék.

Ha ez igaz, akkor március legelején az utolsó pillanatát éljük annak, hogy az említett tervszerű filmgyártást megvalósítsuk.

Állami pénzek rendelkezésre bocsátására a magam részéről nem gondolok, de semmi esetre sem olyan mértékben, hogy az az előbb említett tervszerű gyártást keresztülvihetővé és ténylegesen lebonyolíthatóvá tenné. Ellenben igenis gondolok arra és tudom, hogy a Kamara, a gyárak

és egyesek már hosszabb ideje erősen munkálkodnak azon, hogy ilyen tervszerű filmgyártást és lebonyolítást nagyobb összeg megszerzésével és rendelkezésre bocsátásával lehetővé tegyék.

Meggyőződésem, hogy az összes tekintetbe jövő gyárosok a legnagyobb készséggel fogják az ilyen közösen megszerzendő pénzüsszegekhez az esetleg szükséges közös garanciát megadni, közösen fognak a kamatok csökkenésével egy bizonyos százalékos részt a bevételekből magukra vállalni, egy úgynevezett kiesési alap rendszeresítéséhez, mely utóbbit még az esetleges nyereségük egy részével is dotálhatnák a célból, hogy a jövőendő nagyobb tőkének minden irányú biztosítékot nyújtsanak.

Ez azonban mind nem elég! Önöknek, kedves mozisok, múlhatatlanul kell, hogy fenti igyekezetünkben és fenti munkálkodásunkban mellénk álljanak. Ez a mellékkállás valószínűleg nem kell, hogy pénzben történjék, de szükség lesz arra, hogy az említett nagytöke megszerzéséhez Önök olyan garanciákat vállaljanak, amely Önöket semmi körülmények között túl nem terheli és amely Önöknek a fenti tervszerű módon ké-

szítendő filmeket feltétlenül biztosítja. Ha a mozistársadalom már a Kamarában egyesítve lenne a gyártókkal, kölcsönzőkkel és minden további filmszakmabeliakkal, akkor ezeknek a kérdéseknek az időbeli és helybeli gyors letárgyalása könnyebben lenne keresztülvihető.

De meggyőződésem, hogy amennyiben egy ilyen tárgyalásra szükség lenne, úgy mozis társainkat e magyar cél részére éppen úgy és éppen olyan áldozatkészen mellettünk látnánk, mint ahogy e tekintetben mindenkor jó példával előttünk jártak.

A magyar filmgyártás kérdését fentiekben különösebb állami pénzügyi támogatás nélkül érintettem.

Egy állami támogatásra azonban ki kell térnem és ez a boletták kérdése.

Az állam annakidején a magyar filmgyártás előmozdítására filmenkint nyolc bolettát adott. Ebből hét szabadon értékesíthető volt, előbb 2.000.— P, majd átlagban 1.000.— P középáron.

Ezek révén a magyar filmgyártók annakidején filmenkint 12.000—14.000 P állami támogatáshoz jutottak. Ugyanakkor a magyar közönség még valamivel teherbíróbb volt, a filmek száma valamivel kevesebb és

A HARMONIA FILM

produkción kívüli megjelenése!

A francia filmgyártás világsikert aratott

ALIBI

című filmje

Az első nagyszabású bűnügyi film

Főszerepekben a francia filmgyártás legnagyobb művészei:
Erich v. Stroheim, Albert Prejean, Jany Holt, Louis Jouvet

mindkét okból a bevételek sokkal nagyobbak voltak. A boletták árai zuhanni kezdtek és a kormány legjobb szándéka a legrövidebb idő alatt már csak 6—8.000 pengőt eredményezett az azelőtti 12—14.000 pengővel szemben.

Az állam ezen segíteni akart és teljesen helyes elgondolás alapján a boletták számát 4-re, — amelyből 3 értékesíthető — szállította le.

A helyes elgondolás azonban a változó viszonyok folytán nem következett be és ma 3 kontingens jegyért mindössze maximálisan, de el nem érhetően, 4.000 pengőt kapnak a gyártók.

Ez a ténykörülmény annyira nem felel meg az állam fentiekben jelzett intencióinak, hogy erre vonatkozólag a megfelelő állami helyekhez a hivatottaknak előterjesztéssel kell élniök, hogy minden magyar film ugyanazt az állami támogatást kapja, akár boletta, akár más formában, amelyet az állam annakidején a gyártóknak már megadott, vagyis körülbelül 15.000 pengőt. Egyedül a 15.000 P boletta, a gyártás amortizációjában leghátul állhatván, a gyártási ráfizetést majdnem kiküszöbölné.

*

A hogyan után szeretnénk még néhány szót a milyen-hez is szólni. A magyar életnek meg kell ujhodnia. Ebben a magyar megújulásban a magyar filmnek is fontos szerepe van.

A tervszerű, tehát jobb, megfontoltan és előre elhatározottan gyártott filmek milyenségére nézve sokkal könnyebb szükség szerű befolyást gyakorolni, mint ad hoc gyártott filmeknél. Nem akarok most foglalkozni azzal a felügyelettel, amelyet hivatalos szervek végeznek e tekintetben.

Nekünk magunknak, a filmszakma embereinek a film milyenségére vonatkozólag bizonyos befolyást kell gyakorolnunk. Nem szabad annak előfordulnia, hogy egymásután 4—5 vagy több népies szüzsé kerüljön megjelenésre, máskor 5 vagy több hasonló szereposztású sablónos vígjáték. Ha pedig ilyenek közvetlen egymásután vagy olyan időben készülnek, hogy a közvetlen egymásutánai vagy egymásalatti megjelenítés nincs kizárva, akkor természetesen annak erősen kritizáló részét ezektől az egyforma filmekről, mondhatnám megcsömörölnék, de,

sajnos, nemcsak ezektől, hanem ebből kifolyólag az összes magyar filmmektől is.

Az önkontingensen kívül tehát a filmek minőségére, illetve azok gyártási és megjelentetési idejére feltétlenül nagyobb gondot kell fordítanunk. Ebben az irányban valamely általunk választandó szervre vagy egyénre kell magunkat bízunk, mert hiszen a jelzett cél elérése a nagyközönség magyar-film látogatását újra-újra csak jobban biztosítja.

hang-
és
képanyag
a
legtökéletesebb

Elvitathatatlan tény, hogy a magyar filmek szüzséje kezd egyhangúvá válni. Ebben nemcsak mi, gyárosok vagyunk hibásak. Ha valaki almát akar enni, annak hiába adok narancsot, egyszerűen nem fogja megenni, különösen, ha nem éhes, csak ingyenkedik. A moziba jegyet kell váltani, a jegyért fizetni kell. Ez nem kötelesség. Ezért olyat kell adnom, ami a jegy megváltását, illetve a pénzkidrást indokoltá teszi. Illetékes szerveinknek, elsősorban a Kamarának meg kell kérnie azokat a hatóságokat, amelyek a magyar filmgyártással szemben mindig a legmesszebbmenő megértést tanúsították és mindig a legmesszebbmenő pártfogást nyújtották, hogy segítsenek olyan irányban, hogy az egészséges népi, nem dekadens erotika filmjeinkben valamivel jobban kifejezésre juthasson, mint eddig.

Messze vagyok attól a gondolatától, hogy azt kérjem, vagy azt vessem fel, hogy engedjenek nekünk annyit, mint amennyit a francia filmekben látunk, mert vagyunk sokan, akik nem szívesen látjuk.

Viszont túlnagy az a handicap, amivel egy nemes tendenciájú magyar film indul, ha ugyanakkor másutt gyerekeknek meséli el a tanító bácsi, hogyan szerelmeskedtek azelőtt az emberek, ha ugyanakkor gigolok nőtönkretevéseinek tömegeiben gyönyörködhet a közönség.

Mi, magyar filmemberek, film- és mozivezetők messzevagyunk attól, hogy ilyen dekadens erotikát óhajtsunk az igaz magyar lelkekbe igaz magyar szóval átültetni. Az egészséges erotikát azonban, amely esetleg csak mulattat és erkölcsromboló hatással semmiképpen sincs, ne zárjuk egészen ki, már csak azért sem, mert a témák, darabok, regények és idegen filmek tömege csakis ezen a többé-kevésbé egészséges erotikán épül fel. Ha pedig a jól felépített témából ezeket kiirtjuk, akkor a film lagymataggá válik.

Hangsúlyozni szeretném, hogy a fenti gondolatok csupán gondolatok, amelyek sokkal jobbakkal, célravezetőbbekkel és helyesebbekkel pótolhatók és éppen úgy, mint az előttem szolt dr. Bingert János és Kiss Miklós urak, én is azzal a kérelemmel fordulok a szakmabeliekhez, hogy további hozzászólásaikkal ezeknek a kérdéseknek a megértését és így végleges keresztülvitelét biztosítsák.

A magyar mozipark új térfoglalása

A visszacsatolt Felvidék bekapcsolódása a magyar filmélet vérkeringésébe

Soha annyi orkászertű taps nem zúgott fel a mozik nézőterén, mint néhány héttel ezelőtt a Felvidék hazatéréséről bemutatott híradók nyomán. Soha annyi könny nem áztatta a nézők arcát, mint azoknál a jelenetknél, amelyek a húszéves rabság alól felszabadult magyar testvérek mámoros örömét varázsolták az itthonmaradottak szemé elé. Soha, amióta mozi a mozi, semmiféle költött filmregény nem fonta egybe sok száz heterogén néző lelkét olyannyira közös, csodálatosan fenséges érzésbe, mint amilyen egységes ünnepi, lélekemelő hangulat lett úrrá a nézőtérén annak a látomászerű jelenetnek a nyomán, amikor a Kormányzó úr hófehér lován csapatai élén bevonult a felszabadult ősi földre. És csordultig telt minden szív, amikor a Hadúr a történelmi pillanat hatása alatt maga is megilletődve mondta: „Hozom hazatérő testvéreinknek az egész magyarság szeretetét!”

Örök emlék mindenki számára! Azoknak, akiknek a sors különös kegyelméből megadatott az a boldogság, hogy személyesen vehettek részt e történelmi eseményekben, azoknak is, akik csak a mozi vásznáról, mint a történelem illusztrációján át égették be lelkük mélyébe annak a sok százezer embernek szinte földöntúli boldogságtól átszellemült arcát, amikor húszévi némaságukat oldotta fel a nemzeti imádság magasztos dallama: „Isten áldd meg a magyart!”

Az ünneplésnek vége. Ám a hétköznapi szűkességét is bearanyozza a megnagyobbodott Magyarország gazdasági átállításának nemes munkája. Az első teendő: a leltározás. Foglalkozunk jegyzékbe visszakerült javainkat, hogy kellő felértékelés alapján illeszthessük be a nemzet nagy feladatainak keretébe.

Mielőtt a magyar filméletet érintő inventárt, a visszanyert területek moziparkjának számbavételét ismer-

Irta:

CASTIGLIONE HENRIK

m. kir. kereskedelmi tanácsos, a budapesti CORSO FILMSZÍNHÁZ ügyvezető igazgatója

retnek, vessünk egy pillantást az „egykori” Csehszlovákia moziviszonnyaira.

A Monarchia szétdarabolásával Csehszlovákia 455 mozihoz jutott, ebből 131-et Magyarország, 324-et pedig Ausztria elszakított területei révén kapott. Ezóta Csehszlovákia moziparkja a következőképpen fejlődött:

Év	A mozik száma	Év	A mozik száma
1918-ban	455	1932-ben	1.950
1921-ben	640	1933-ban	1.910
1927-ben	1.116	1934-ben	2.024
1928-ban	1.398	1935-ben	2.050
1929-ben	1.669	1936-ban	1.937
1930-ban	1.817	1937-ben	1.901
1931-ben	1.850	1938-ban	1.850

A fejlődés hatalmas arányairól részletesebb tájékoztatást nyújt az alábbi táblázat:

	A mozik befogadó-száma	befogadó-képessége 1000-ben	Átlagos befogadó-képesség	1 mozira jutó lélekszám	Hány négyzetkilóméterre jut 1 mozi
Történelmi Csehország	1.036	362.9	350	7.050	50
Morvaország	544	153.0	281	6.070	47
Szilézia	62	19.3	311	4.840	21
Szlovénia	196	58.3	297	18.360	249
Ruszinok	12	12	366*	66.600	1.053
Összesen					
1938-ban	1.850	597.9	323	8.270	76
1928-ban	1.398	?	?	10.230	100
1921-ben	640	?	?	21.500	219

Számszerűleg 1918 óta a mozipark nagysága 307%-kal növekedett, vagyis két évtized alatt megháromszorozódott. Amíg 1918-ban a cseh mozipark Európában a 9-ik helyet foglalta el, 1938-ban már a 7-ik helyre került.

Más kérdés, hogy a változás ilyen foka a természetes fejlődés követelményeinek megfelel-e, vagy pedig csak a mindenkorai kormánypolitika

eredményéről van szó, amely az államalakulat európai súlyát, pozícióját és jelentőségét minden áron, még a legerőszakosabb módon is növelte.

Kérdésünkre a nemzetközi összehasonlítás adatai adnak választ.

Európa legnagyobb államainak moziviszonyait vizsgálva, a következő érdekes megállapítást tehetjük:

	A mozik száma 1918-ban	1938-ban	A növekedés aránya %-ban
Németországban**	2.491	5.312	114
Nagybritanniában és Írországban	2.120	4.494	112
Franciaországban	1.948	3.900	100
Csehországban	455	1.850	307

*A ruszinszói mozik átlagos befogadóképességére vonatkozó adat csak az első pillanatban látszik valószínűtlenné. Az ottani mozi legtöbbször Ruszinszók legnagyobb községeiben csak az utolsó években épült s így befogadóképességük a jelenlegi fejlődési viszonyoknak és követelmé-

nyeknek megfelelően állapított meg. (A színházaknak az egyes befogadóképesség-kategóriák szerinti megoszlását később ismertetjük.) Ezért feltűnő, ha a szóbanforgó arányszámot pl. a történelmi Csehország adataival vetjük egybe.

**Ausztria nélkül

HARMADIK SZÁMUNK

jut el a mai postával minden kartársunkhoz. Három héten át megkapta lapunkat a magyar film- és mozi szakma minden művelője, kivétel nélkül. A

MAGYAR FILM

megmutatta, mit kíván, mit tud. Most a lap hívein a sor, hogy pártfogásuknak jelét adják az előfizetési díj beküldésével,

A nagy számokban rejlő, közismert törvényszerűségekre kell hivatkoznunk, látva a kontinens három legnagyobb államában a fejlődés arányának egymást fedő görbéjét. A cseh mozipark növekedése ezek szerint semmiesetre sem tekintethető a természetes fejlődés folyamán.

Megállapításunkat más irányú analízis eredményével is alátámasztjuk:

	A filmszínházak száma 1938-ban	1 mozira jutó lélekszám 1000-ben
Németországban	5.312	12.4
Nagybritannia és Írországban	4.494	11.1
Franciaországban	3.900	10.7
Cseh-Szlovákiában	1.850	8.3

Milyen érdekes a statisztikai tudomány! Talán — népszerűbb meghatározással — az ú. n. körejtvény nyelv lehet a legáltalában összehasonlíthatni: aszerint, hogy az egyes formadarabokat hogyan csoportosítjuk, illetve helyezzük egymás mellé, mindig más és más, érdekesnél érdekesebb idomokat, figurákat kapunk. A statisztikában az egyes számokat, számcsoportokat egymás mellé téve és egymáshoz viszonyítva, a legmeglepőbb törvényszerűségeket állapíthatjuk meg, vagy pedig olyan jelenségekre bukkanunk, melyek a gazdasági erőviszonyok helytelen statikai felépítését — és annak súlyos konzekvenciáit — tárják a kutató elé.

Jelen esetben kétségtelenül az utóbbi észleléséről van szó.

A vizsgálódás alá vett országok lakosságának foglalkozás szerinti megoszlását véve figyelembe és ehhez a tényezőhöz vonatkoztatva

az 1 mozira jutó lélekszámot, a következő rendkívül érdekes képet nyerjük.*

Az összehasonlítás módját egyszerűbbé téve, az arányszámok módszerét alkalmazzuk, amennyiben a németországi viszokokat mindkét viszonylatban 100-nak vettük; ez alapján a négy ország egymásközi aránya a következő:

	Az östermelő keresők aránya száma	Az 1 mozira jutó lélekszám
Németországban	100	100
Nagybritanniában és Írországban	88	89
Franciaországban	123	86
Csehországban	98	67

Csehország mozi viszonyainak arányszáma — önmagában véve is! — éles szögben tért el a többi or-

	150-ig	151-től 300-ig	301-től 500-ig	501-től 750-ig	751-től 1000-ig	1000-en felül
Cseh-Szlovákiában	16	52	20	9	2	1
Magyarországon	4	50	26	13	6	1

Annak ellenére, hogy Csehország gazdasági berendezkedése fokozottabb iparforgalmi jellegénél fogva sokkal szerencsésebb, mint Magyarországé, a kis befogadóképességű színházak száma nálunk — különösen 150 férőhelyig — összehasonlíthatatlanul kevesebb, ami kétségtelenül az egészséges irányú fejlődés jele.

Miután egy ország gazdasági, társadalmi, politikai, társadalomgazdasági és kulturális életének gócpontja az ország fővárosa, a moziparknak országos viszonylatban való mesterseges megduzzasztása a prágai relációban is szembeötlő. A cseh főváros mozijainak száma az elmúlt évben 112 volt. A város lakosságához — 918.000* — viszonyítva feltűnően sok, amit néhány nemzetközi adat közlésével illusztrálunk.

Város	A mozik száma	Az 1 mozira jutó lélekszám 1000-ben
Amszterdam	38	20.6
Belgrád	14	17.3
Berlin	402	15.0
Budapest	81	13.1
Bukarest	52	12.3
Kopenhága	44	19.0
London	401	10.5
Páris	298	9.7
Prága	112	8.2
Varsó	65	18.9
Wien	176	10.6

* Az östermelő-keresők megoszlása: Németországban (az egykori Ausztria nélkül) 28.9, Nagybritanniában és Írországban 25.6, Franciaországban 35.6, Cseh-Szlovákiában 28.2%.

* Az 1936. évi népszámlálás adata.

szág arányszámának diagrammjától. Ha pedig egybevetjük az östermelő lakosság foglalkozási arányszámával, az eltérés még feltűnőbb: pl. a német relációval egybevetve, az 1 mozira jutó lélekszám aránynak a jelenlegihez viszonyítva kb. másfélszeresét kellene kitennie.

A filmszínháznak ilyen elburjánzása mellett — Csehországban az alig 1—2000 lélekszámmal bíró falunak is volt mozija — a színházak nivója — aminek durva fokmérője azok befogadóképességének nagysága — általában meg sem közelíti az európai átlagot, aminek igazolására elég, ha a mi viszonyainkkal hasonlítjuk őket össze.

A színházak megoszlása a befogadóképesség alapján százalékban:

	150-ig	151-től 300-ig	301-től 500-ig	501-től 750-ig	751-től 1000-ig	1000-en felül
Cseh-Szlovákiában	16	52	20	9	2	1
Magyarországon	4	50	26	13	6	1

Európa legnagyobb városaihoz viszonyítottan is a prágai mozipark kétségtelenül túlméretezett. Viszont tárgyilagosan el kell ismernünk, hogy főleg a cseh mozik jelentős számszerű fejlődésének tulajdonítható az ottani filmgyártás megismosodása.

Az utolsó nyolc évben a cseh filmgyártás a következő mennyiségekkel csökkentette az ország film-behozatalát:

Év	A gyártott filmek száma
1930-ban	8
1931-ben	23
1932-ben	24
1933-ban	44
1934-ben	37
1935-ben	34
1936-ban	31
1937-ben	51

1937-ben az ország filmszükséglete 296 volt; ebből a hazai termelés 17%-ot fedezett. Az importált filmek száma ezek szerint 245-öt tett ki.

Az intenzív hazai gyártás majdnem kizárólag az amerikai behozatalt csökkentette, míg a német import 1332 óta változatlan.

A legutóbbi három év konzuma az egyes termelési országok között a következőképp oszlott meg:

	1935-ben	1936-ban	1937-ben
Összesen	336	318	296
Ebből			
hazai	34	31	51
amerikai	153	136	128
német	78	82	79
francia	16	19	21
osztrák	19	22	16
magyar	6	7	12

Csehország szétesése a mozipark erős arányú csökkenése nyomán természetesen elsősorban a nemzeti filmgyártást fogja visszafejleszteni, de mélyreható eltolódásokat várha-

tunk a filmforgalomnak országok szerinti alakulásában is.

A csehországi területi változások alapján az egyes közigazgatási területek moziparkja a következőképp alakul:

	Az országhatár módosulása		
	előtt	után	csökkenés
Történelmi Csehország és Morvaország Szilézia	1.580**	923	657*
Szlovenszko és Russzinszko	62	49	13*
Összesen	208	159	49
	1.850	1.131	719

Ezek szerint Csehszlovákiai a történelmi igazságszolgáltatás nyomán moziparkjának 39%-át, azaz kétötödét veszítette el.

A felszabadult felvidéki terület — amely természetesen a jelenlegi,

* Az adat nem tekinthető véglegesnek.

** A csehországi történelmi események egyik kaleidoszkópszerű adalékához tartozik az a rendkívül érdekes jelenség, hogy a tulajdonképeni csehországi mozik közül már 1937-ben 316 német kézben volt; ebből 150 úgyszólván kizárólag németajkú lakossággal bíró községi mozi, 63 német anyanyelvű állampolgár magántulajdonában lévő mozi, 57 német hadirokkanté, 10 német ifjúsági szociális intézményé (Jugendfürsorge), 10 német testnevelési egyesületé és 10 egyéb német társadalmi egyesületé.

ideiglenesen megállapított katonai demarkációs vonal miatt még nem tekinthető véglegesnek —, közel 13%-kal növelte Magyarország területét.*)

A területi megnagyobbodás által visszacapott 868 község és város közül 43-ban van mozi, amelyek összes száma 49.

Rendkívül érdekes, hogy amíg a régi Csehszlovákiában az 1 mozira jutó lélekszám arány 8.270 volt (Szlovákiában 18.360) és 76 négyzetkilométerre esett 1 mozi (Szlová-

* Magyarország területe jelenleg 105.000 négyzetkilométer; nagyobb, mint a mai Cseh-Szlovákiáé.

kiában 249 négyzetkilométerre), a viszonyért területeken a két arányszám a következő: 22.320, illetve 259.

Vagyis — az országos relációról nem is beszélve —, még a szlovensz-kói átlaghoz viszonyítva is kedvezőtlenebb moziviszonyokat találunk a viszonyért területeken. Érdekes, de nem meglepő megállapítás, mert aki Csehszlovákia gazdasági életének fejlődését figyelemmel kísérte, számtalan vonatkozásban észrevehette, hogy a most visszacapott területeken a gazdasági fejlődés üteme messze elmaradt az ország többi részének fejlődési ívelésétől, kizárólag azon oknál fogva, mert a mindenkori kormányok számítottak a trianoni békeszerződés revíziójára, amely — nagyon természetesen — elsősorban az ország magyar lakta részének visszaadásában fog megnyilvánulni, amiként ez így is történt.

A szóbanforgó területeken a gazdasági investíciót az állam nemcsak mesterségesen korlátozta, hanem — amennyire módjában állt

A felszabadult Felvidék mozival bíró városainak és községeinek megoszlása

1. Somorja
2. Cseklész
3. Szenc
4. Dunaszerdahely
5. Magyardíószeg
6. Galánta
7. Nagymegyér
8. Vágsellye
9. Tornóc
10. Gúta
11. Vágfarkasd
12. Komárom
13. Naszvad
14. Tótmegyér
15. Tardoskecd
16. Ogyalla
17. Érsekújvár
18. Nagysurány

19. Komját
20. Bátorkeszi
21. Verebély
22. Kőbölkút
23. Oroszka
24. Nagysalló
25. Párkány
26. Zseliz
27. Léva
28. Ipolyság
29. Losonc

30. Fülek
31. Rimaszombat
32. Tornaia
33. Jolsva
34. Pelsőc
35. Rozsnyó
36. Szepsi
37. Kassa
38. Királyhelme
39. Nagykapos
40. Csap
41. Ungvár
42. Beregszász
43. Munkács

befolyását a magángazdaságban is érvényre juttatni —, még vissza is fejlesztette; viszont az ungvári, kassai és munkácsi intenzívebb gazdasági berendezkedés az ellenkezőjét mutatja; ezeknek a városoknak a visszaadására nem számítottak a csehek.

Alvisszanyert területek mostoha moziviszonyait még élesebben domborítjuk ki Magyarország adataihoz való viszonyítás révén. Budapest mozijainak leszámításával Csehszlovákia Magyarország községeknek és városainak 13%-ában, a most hazatért városoknak és községeknek viszont csak 5%-ában van mozi.

A község neve	Lélekszáma**
Tiszaújfalv	3.882
Udvard	5.245

Ezek szerint 15 községről van szó, amelyekben 1—1 mozi megnyitása minden valószínűség szerint lukratív vállalkozásnak bizonyul: újabb elhelyezkedési lehetőség, újabb biztos mindennapi kenyér az intellektuál munkanélküli társadalom egy részének.

Természetesen a kérdés elbírálásánál a nyers lélekszám alapján való szemlélődés nem elég. Sajnos, az egyéb vonatkozású koeficiensek (pl. a lakosság foglalkozási összetétele, mint egyik legfőbb tényező), ez idő szerint községi részletezéssel nem állnak rendelkezésünkre. Értesülésünk szerint az állami statisztikai hivatal már folyamatba tette az ottani lakosság legfontosabb demográfiai adatainak számbavételét. Az eredmény publikálásával egyidejűleg tanulmányunknak erre a részére még visszatérünk.

Magyarország moziparkja
— figyelembe véve a nagyobb lélekszámú községekben az új színházi alapításokat is —,

rövidesen kb. 70 színházzal, vagyis 14%-kal növekedik.*

Hogy ez a gyarapodás, elsősorban a magyar filmgyártás szempontjából gyakorlatilag mit jelent, azt egyelőre még körvonalazni is alig lehet. A Felvidéknek a magyar gazdasági élet megszámlálhatatlan vonatkozású mozaikjába való beilleszkedéséhez hosszú évek munkájára van szükség; addig normális kalkulációs bázist nyújtó viszonyok képződésére semmilyen irányban sem számíthatunk. A szerves vérkeringés zavartalan megindulása után alakul ki csak ennek az országrésznek tulajdonképpen gazdasági értéke.

Nagyjában magyar filmnél 8—10.000, a külföldi filmeknél pedig 5—6.000 P-re becsüljük a felvidéki bruttó hozamot, ami különösen a magyar produkcióval kapcsolatban mindenesetre örvendetes.

* Magyarországon 1938-ban 501 mozi működött (a katonai, kert, intézeti, stb., mozik nélkül).

** Meg kell jegyeznünk, hogy a népszámlálási adatok az 1930. évi népinventárra vonatkoznak. Az időközi számszerű fejlődés tehát nyilvánvaló, hiszen azóta majdnem egy újabb évtized telt el. Ezenkívül figyelembe kell vennünk azt a fontos körülményt is, hogy a szóbanforgó területeken a népesség fejlődése már az ország megcsonkítása előtt is aránylag kedvező volt.

A visszacsatolt Felvidék mozival bíró városai és községei	A mozik száma**	Lélekszám (az 1930. évi népsz. alapján)	Jegyzet
Bátorkeszi	1	3.472	Zárva
Beregszász	1	19.007	
Csap	1	3.572	
Cseklész	1	3.178	
Dunaszerdahely	1	6.280	
Érsekújvár	3	22.457	Ebből 2 leszerelve, engedély sorsa ismeretlen
Fülek	1	4.291	
Galánta	1	4.375	
Gúta	1	10.822	Zárva
Ipolyság	1	5.804	Zárva, engedély sorsa ismeretlen
Jolsva	1	3.493	
Kassa	5	70.117	
Királyhelme	1	3.274	
Komárom	1	21.158	
Komját	1	4.075	Zárva
Köbölkút	1	2.382	
Léva	1	12.576	
Losonc	1	15.459	
Magyardiószeg	1	4.474	
Munkács	1	26.102	
Nagykapos	1	2.555	
Nagymégyer	1	4.432	
Nagysalló	1	2.853	Leszerelve, engedély sorsa ismeretlen
Nagysurány	1	6.388	
Naszvad	1	5.128	
Ogyalla	1	3.250	Zárva
Oroszka	1	951	Leszerelve, engedély sorsa ismeretlen
Párkány	1	4.479	
Pelsőc	1	3.022	
Rimaszombat	1	3.044	
Rozsnyó	1	6.668	
Somorja	1	3.586	
Szenc	1	5.609	
Szepsi	1	2.172	
Tardoske	1	6.208	Leszerelve, engedély sorsa ismeretlen
Tornalja	1	3.469	
Tornóc	1	3.220	
Tótmegyer	1	4.407	
Ungvár	1	26.675	
Vágfarkasd	1	5.830	
Vágsellye	1	4.573	
Verebély	1	3.347	
Zseliz	1	3.116	

Ha figyelembe vesszük, hogy a magyarországi mozik 9%-a 2—3.000, 6%-a 3—4.000 lélekszámú községekben működik (az egykori Ausztriában ez az arányszám 18, illetve 8%*), nem kétséges, hogy a Felvidék 3.000 lélekszámot meghaladó községeiben 1—1 mozi alapításával rövidesen számolhatunk. Az ilyen

alapon figyelembe vehető községek — amelyekben jelenleg nincs mozi — a következők:

A község neve	Lélekszáma**
Bős	3.101
Deáki	2.993
Felsőszeli	3.833
Komárom Szt. Péter	2.979
Kürt	3.042
Nádszeg	2.887
Nagydobrony	3.533
Nagyföldemes	3.309
Negyed	4.597
Perbete	3.850
Pered	4.090
Szimó	3.069
Szimó	3.069

* Viszont 35% 1—2.000 lélekszámú községekben.

** A szóbanforgó adatokat az Országos Magyar Mozgóképipari Egyesület volt szíves saját feljegyzéseivel összehasonlítani.

H I V A T A L O S R É S Z

F I L M K A M A R A

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 69.

TELEFON: 113-305

A Filmkamara vezetősége, tisztkara és bizottságai

A több oldalról szerkesztőségünk-höz érkezett érdeklődésnek sietünk eleget tenni, amikor az alábbiakban ismertetjük a Kamara filmművészeti fősztályának vezetőségét, tisztkarát és bizottsági tagjainak névsorát.

A tisztkart és a bizottságokat a Kamarát életrehívó rendelet előírásai szerint választották meg, illetve állították össze. A tisztkarnál a tisztségek elnevezése már meghatározza a munkakört is, amelyet viselője betölt.

A bizottságok munkásságát röviden abban foglalhatjuk össze, hogy ezek végzik a gyártási, kölcsönzési és egyéb szakmai kérdésekben az előkészítő munkát. A bizottságok tárgyalják le részleteiben mindazt a fontos kérdést, ami döntés céljából a választmány elé kerül.

A Kamara tisztkarának, választmányának, fegyelmi bizottságának és egyéb bizottságainak pontos névsora a következő:

VEZETŐSÉG

Elnök: Kiss Ferenc.

Alelnökök: dr. Taubinger Zoltán, Mihályfi Béla.

Főtákos: Cselle Lajos.

Titkár: dr. Lieber László.

Ellenőr: Benkó Bálint.

Pénztáros: Endrédi Imre.

Ügyész: vitéz dr. Gallyay Béla.

VÁLASZTMÁNY

I. csoport: dr. Bajusz Péter, Daróczy József, Güttler Antal, dr. Palugyay Miklós; *póttagok:* Tamásy József, dr. Szentpály István.

II. csoport: Apáti Imre, Kürthy György, Pataky Miklós, Páger Antal, Szakács Zoltán, Toronyi Imre; *póttagok:* Perényi László, Galetta Ferenc, Pethes Ferenc.

III. csoport: Bánky Viktor, Lohr Ferenc; *póttag:* György István.

IV. csoport: Pulvári Károly, Tasnády Árpád; *póttag:* Jenes Nándor.

V. csoport: Márkly Géza, dr. Paul Tibor; *póttag:* Kozma Lajos.

FILMMŰVÉSZETI TANÁCS

I. csoport: dr. Huzli Imre.

II. csoport: Lehotay Árpád.

III. csoport: dr. Ágotai Géza.

IV. csoport: Lévy Béla.

V. csoport: Páricsy Pál.

FEGYELMI BIZOTTSÁG

I. csoport: Kassay Elemér, dr. Pozsonyi Gábor.

II. csoport: Lázár Tihamér, Rajnay Gábor, Hámory Imre.

III. csoport: Horváth Jenő, Farkas Zoltán, Somkuti István.

IV. csoport: Balogh Sándor, Gottesmann Ernő.

V. csoport: Rendes Albert, Sasvári Sándor.

BIZOTTSÁGOK

Gyártási bizottság: dr. Bajusz Péter, dr. Bingert János, Bánky Viktor, Csepregy Jenő, Daróczy József.

Kereskedelmi bizottság: Daróczy József, Güttler Antal, dr. Palugyay Miklós, Tamásy József.

Felvételi bizottság: Tamásy József, Toronyi Imre, Falusi István, Lázár Tihamér, Bánky Viktor, Somkuti István, Tasnády Árpád, Kozma Lajos, dr. Paul Tibor, Varga Mátyás.

Sajtóbizottság: dr. Ágotai Géza, dr. Erdélyi István, Daróczy József, dr. Huzli Imre, Lohr Ferenc, Váczi Dezső.

Szociális bizottság: dr. Bajusz Péter, Daróczy József, Kiss Miklós, dr. Szentpály István, Galetta Ferenc, Páger Antal, Pethes Ferenc, György István, ifj. Lázár István, Mártonffy Emil, Ákom Lajos, Icsy Rezső, Eiben István, Simoncsics József, Horváth János, Takács Antal, Ilisi Sándor, Márkly Géza, dr. Paul Tibor, Farkas Zoltán.

Technikai bizottság: Pulvári Károly, Fridli Gyula, Simoncsics József, Lázár István, Makay István.

Jogügyi bizottság: dr. Bajusz Péter, dr. Hosszú Zoltán, Lohr Ferenc, vitéz dr. Gallyay Béla.

HIVATALOS LAP: MAGYAR FILM

Főszerkesztő: dr. Ágotai Géza.

Felölős szerkesztő: Váczi Dezső.

Helyesbített miniszteri rendelet. A Kamara elnöksége felterjesztést intézett a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz a 6090—1938. M. E. sz. rendelet egyes nyilvánvaló tévedéseinek megváltoztatása ügyében.

A fenti felterjesztéssel kapcsolatban a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr február hó 16-án kelt leiratában a következőképpen rendelkezik:

„Értesítem Méltóságodat, hogy a 6090—1938. M. E. sz. rendelet 11. §-a első bekezdésének második mondatában (nyilvánvaló sajtóhiba folytán) kétszer egymásután sorolja fel a művészeti ügyvezetők csoportját. E szerint a 11. §. 1. bekezdésének 5., illetve 6. sorában az „ügyvezetők“ szó „ügykezelők“ szóval helyettesítendő, ami a 4. §-ban foglalt felsorolásnak is megfelelő.

Az idézett rendelet 16. §-ának 1. pontja kimondja, hogy a Kamara elnökének megválasztása a kamarai közös közgyűlés hatáskörébe tartozik. A 21. §. utolsó bekezdésének első mondata tehát nyilvánvalóan a kamarai közös közgyűlés összehívásának módjáról intézkedik és csak elírás folytán került a 16. §. helyett a 21. §-ba.

Végül értesítem Méltóságodat, hogy a kamarai választmány póttagjainak megválasztására a 6090—1938. M. E. sz. rendelet nem nyújt lehetőséget s ezért ilyen irányú intézkedésre lehetőség nincs. Az esetleg megürülő választmányi tagsági helyeknek póttagok behívása által való betöltésének lehetővé tétele

érdekében a szükséges lépéseket meg fogom tenni.

Budapest, 1939. február hó 16-án.

A miniszter rendeletéből:
Jalovitzky Károly s. k.
miniszteri osztályfőnök.

Nyugdíjas színészek mindaddig, amíg ügyük kamarai szabályok alapján végleges rendezést nem nyer, a produkcióknál alkalmazhatók, az arányszámra vonatkozó törvény rendelkezéseinek szemmel tartása mellett.

Bornemisza Gábornak, a *Centrum* kiadóvállalat Rt. ügyvezető igazgatójának a MAGYAR FILM megjelenését elősegítő értékes támogatásáért a Kamara választmánya jegyzőkönyvi köszönetet mondott.

Műterembérleti megállapodásaikba a filmgyárak a filmvállalkozókkal a jövőben egy olyan pontot is iktatnak, amely szerint tudomásul veszik, hogy a film előállításánál résztvevő művészi személyzet (színészek, rendezők, stb.), valamint a gyártási vezetéshez (stáb) tartozó alkalmazottak kamarai illetékét a járandóságokból levonni és azt a Kamarához eljuttatni tartoznak. Hasonlóképpen fel kell venniük megállapodásaikba egy

olyan pontot is, amelynek értelmében tudomásul veszik, hogy a filmben alkalmazandó művészi és technikai személyzetet kizárólag a Kamara rendelkezéseinek figyelembevételével tartoznak szerződtetni és a rendelkezéseknek magukat mindenben kötelezőleg alávetik. Ezekkel a megállapodásokkal a filmgyárak a Kamara érdekeit szolgálják.

A szerződtetési osztály felállítására kiküldött bizottságba a választmány a filmfőosztály részére a következő tagokat jelöli: Mihályfi Béla alelnök, Bajusz Péter dr., Tasnády Árpád, Márkly Géza.

A közvetlen választmányi képviseletre a kamarai rendelet nem ad módot az összes szakcsoportoknak. Ezért a Kamara biztosítani kívánja, hogy azok a csoportok, amelyek nincsenek képviselve a választmányban, saját ügyeiket szakbizottságokon belül tárgyalhassák le és terjeszthessék a választmány elé. Ilyen módon javaslatokkal élhetnek és megvédhetik érdekeiket.

FEL NEM VETT SZAKMABELIEK OKMÁNYAI.

Téves az a hiedelem, hogy mindazoknak, akiket a Kamara előkészítő bizottsága annakidején a tagok sorá-

ba fel nem vett, tagsági felvétele fellett megegyezően dönt a Kamara választmánya. Ezeknek a kérelmezőknek az ügye csak abban az esetben kerül a Kamara felvételi bizottsága és választmánya elé, ha szabályszerűen újra kéri felvételüket. Ezért a Kamara ezúton is arra kéri azokat a fel nem vett kérelmezőket, akik okmányaikat még nem vették vissza, hogy vigyék el az iratokat, mert ügyük újabb letárgyalásra úgy sem kerül.

Új tagok és gyakorlatosok felvétele. A Kamara filmművészeti főosztálya a következő új tagokat vette fel:

I. csoport: eberswaldi *Siegler* Frigyes, *László* Ferenc, *Kandó* Gyula, *Virágh* Gyula, *Pásztor* István, *Julcsó* M. László.

II. csoport: *Erdélyi* Mici.

III. csoport: *Fényes* Szabolcs, *Inkey* Tibor, *Berendik* István, *Vaszy* Viktor, *Vándor* Kálmán.

IV. csoport: dr. *Szabolcs* Ferenc, *Walter* Lajos, dr. *Jakál* Dénesné, *Istvánffy* Tibor, *Losonczy* Rózi.

A filmművészeti főosztály gyakorlatosnak felvette a következőket: *Kemény* Gábor (dramaturg), *Schramm* Alfréd (gyártásvezető, ügyv. igazgató).

Budapest, 1939 március 4.

Tisztelt Cím!

Tisztelettel értesítjük, hogy az országos bemutatókon páratlanul nagy sikert aratott MAGYAR FELTÁMADÁS című filmünk a budapesti FORUM film-színházban megjelent.

Ugyancsak megjelent és remek bevételekkel futott az OMNIA filmszínházban a SÁTÁN KUTYÁJA (Sherlock Holmes) című 16 éven aluliaknak engedélyezett nagy kalandorfilmünk is.

Tekintettel arra, hogy a filmek Önöknél is le vannak kötve, tisztelettel kérjük, szíveskedjenek saját érdekükben a játszási napokat mielőbb megadni, mert a jó dátumok napok alatt betelnek.

Teljes tisztelettel:

PALATINUS FILMTERJESZTŐ VÁLLALAT

HIREK

A MMOE választmányi ülést tartott március 1-én és ennek az ülésnek, értesülésünk szerint, legfontosabb tárgypontja a szaklap kérdése volt. Megállapítást nyert az, hogy a MMOE és a kamarai sajtóbizottság között létrejött megállapodást a kamara választmányja nem hagyta jóvá, miért is a Mozi Egyesület vezetősége részéről külön szaklap kiadásának terve merült fel és erre vonatkozólag már kérelemmel is fordult a miniszterelnökséghez. A választmányi ülés mégis úgy határozott, hogy újra felveszi a tárgyalásokat a Kamara lapjával, a *MAGYAR FILM*-be való bekapcsolódás céljából azon a régi alapon, melyen annakidején a kamarai sajtóbizottsággal a MMOE már megegyezésre jutott. Ezt a határozatot *Rennard Béla* oly módon iparkodott módosítani, hogy a lapban a Mozi Egyesület hivatalos fejlécének feltüntetésével jelenjenek meg a MMOE közleményei, amelyeket semmiféle cenzura nem érhet a Kamara részéről, tehát a mozis érdekek tökéletes megvédését kívánja biztosítani. A választmány *Morvay Pál*, dr. *Ruttkay Ödön* és *Lajtos Elemér* személyében bizottságot küldött ki, amely teljhatalmúan fog eljárni a Kamara hivatalos szaklapjával történő megegyezés tekintetében, mert netán ellenkező esetben a Mozi Egyesület külön lapot ad ki *Váró Andor* szerkesztésében, aki ez idő szerint is az általa reorganizált *Film-Színház-Irodalom* című színházi ujságban már második héten nyújt helyet a MMOE hivatalos közleményeinek és őszinte filmkritikáinak. A választmányi ülés ezután foglalkozott a mozigépészek kollektív szerződésével, amely az iparügyi minisztérium közreműködésével végre megkötöttet. Végül tárgyalásra került az új zsidótörvényjavaslat és a Kamara kérdése. A belügyminisztériumnak ugyanis az az álláspontja, hogy a moziengedélyesek teljesen a Kamara hatáskörén kívül állanak, tehát a MMOE fennmaradása a jövőben is természetesen szükségesnek mutatkozik. Ennélfogva a Mozi Egyesület ezután is a belügyminisztérium alá rendelt szerv lesz. A moziigazgatók és üzletvezetők kamarai tagok lesznek ugyan, de az az engedélyes, aki maga vezet moziját, nem tarto-

zik majd belépni a Kamarába. Sajnos, ez az elgondolás csak félmegoldás, mert hiszen a Kamarának az a célja, hogy szabályozza a jogviszonyt mozis, filmes és gyártó között. Ezt a feladatát azonban nem tudja teljeséggel megoldani abban az esetben, ha azok az engedélyesek, akik maguk vezetik színházukat, nem tartoznak felvétetni magukat a Kamarába.

Feloszlott a Filmtisztviselők Egyesülete.

Február 26-án, vasárnap délelőtt tartotta meg közgyűlését a *Magyar Mozgósínházi és Filmipari Tisztviselők Országos Egyesülete* a New York-kávéház külön termében. A közgyűlést *Rennard Béla* ügyvezető elnök vezette. A tárgysorozat kapcsán az elnökség beszámolt másfél éves munkálkodásáról, majd *Beregi Ernő* pénztáros terjesztette elő a számvizsgáló bizottság által jóváhagyott zárszámadást. *Rennard Béla* ügyv. alelnök ezután a következő javaslatokat terjesztette elő: 1. Mondja ki a közgyűlés, hogy a viszonyok változása következtében az Egyesület további fennmaradását és sikeres működését nem látja biztosítva, ennek következtében az Egyesületet feloszlattja abban a reményben, hogy a filmtisztviselők szociális kérdéseinek rendezését a már megalakult, illetőleg megalakítandó egységes Kamara veszi fel programpontjai közé. Az Egyesület feloszlását *Radó István* ellenezte ugyan, de *Pethő József* alapító tag felszólalása után a közgyűlés, kétharmad szótöbbséggel, az Egyesület feloszlását határozatilag kimondta. 2. Az ügyv. alelnök javaslatára a közgyűlés úgy határozott, hogy az állástalan tagdíjhátralékban lévő tagok tartozását elengedi, a többi tagdíjhátralékosok ügyében pedig kérelemmel fordul az Egyesület felettes hatóságához, a belügyminisztériumhoz a tagdíjak elengedése tárgyában azzal az indoklással, hogy az Egyesület anyagilag nem passzív és hogy a ma még állásban lévő tagdíjhátralékosok a tagdíjak behajtása idejében esetleg már igen nagy számban állás nélkül lesznek. 3. *Rennard Béla* ügyv. alelnök indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy a feloszlott Egyesület teljes vagyonát, körülbelül 600 pengőt az Egyesület egyik alapítójának nevééről, néhai *Kühn Károlyról* nevezi el és ezt az összeget, mint alapítványt a fennálló Kamarának adja át keze-

lés céljából. Az alapítványnak az lenne a rendeltetése, hogy mindazok a filmtisztviselő tagok, akik tagdíjaikat pontosan befizették vagy legalább félévénél nagyobb hátralékban nincsenek, betegség vagy halál esetén rendkívüli segélyben részesüljenek. Az ilyen kérelmek elbírálását egy háromtagú bizottság végezné, amelynek tagjai: *Rennard Béla*, *Güttler Antal* és *Beregi Ernő*. A javaslatokat a közgyűlés egyhangúan elfogadta és ezzel az utolsó aktusával a *Magyar Mozgóképszínházi és Filmipari Tisztviselők Országos Egyesülete*, kétévfélves működése után, feloszlott.

A Mozi Egyesület

miután a Kamara hivatalos lapjával, a *MAGYAR FILM*-mei, bizonyos formai ellentétek miatt, nem tudott megegyezni a tekintetben, hogy a szakmának ebben az ez idő szerint egyetlen és minden csoportot kiszolgáló lapjában, a *MAGYAR FILM*-ben helyet foglaljon, a múlt héten a *Váró Andor* szerkesztésében megújuló *Film-Színház-Irodalom* című közönséglapban jelentette meg szakközleményeit. A *Mozi Egyesület* hivatalos lapjává kinevezett *Film-Színház-Irodalom* három oldalon keresztül foglalkozik a MMOE ügyeivel, amelyek között *Őszinte mozikritikák* címen rövid véleményeket is olvashatunk a hét aktuális filmjeiről. Második héten jelennek meg az említett színházi újságban a *Mozi Egyesület* hivatalos közleményei és eheti számában a lap *Morvay Páltól*, a MMOE ügyvezető alelnökétől közöl feltűnő cikket, amely a mozisoknak a Kamarába való belépését tárgyalja. A cikknek egyik érdekes pontjával lapunk más helyén foglalkozunk részletesebben. Értesülésünk szerint a *Mozi Egyesület* ismét felveszi a tárgyalásokat a Kamara sajtóbizottságával, hogy módot találjon a MMOE-nak a Kamara hivatalos szaklapjában, a *MAGYAR FILM*-ben való közös együttműködésre. Valóban az lesz az egyetlen helyes megoldás, ha a mozisok is, akiknek a Kamarába való belépése már csak rövid idő kérdése, szintén a *MAGYAR FILM*-ben adnak nyilvánosságot egyesületi életüknek, tehát abban a lapban, amely a magyar filmszakma minden ágát felöleli és amelynek hasábjairól természetesen a magyar mozisok sem hiányozhatnak. Minden reményünk megvan arra nézve, hogy a *Mozi Egyesület* a leg-

rövidebb időn belül megtalálja a módot a Kamara hivatalos filmszaklapjával, a MAGYAR FILM-mel történő közös munkára.

Az új zsidójavaslat fontosabb módosításaival kapcsolatosan, értesülésünk szerint, a törvény felhatalmazza majd a belügyminisztert arra, hogy a mozgófényképezemre kiadott összes engedélyeket bármikor felülvizsgálhatja és a felülvizsgált bármelyik engedélyt megvonhatja.

A Magyar Filmoperatőrök Társasága március 1-én, szerdán este tartotta szokásos hőszeleji társasoszejevetelét a Csákódi-étterem külön helyiségében. A nagyszámban megjelent kartársak között ott láttuk Bánáss József századost, a katonai filmügyek vezetőjét is, aki évtizedek óta lelkes filmszakember és maga is kiváló operatőr. Somkuti

István, a Magyar Filmoperatőrök Társaságának elnöke üdvözölte igen meleg szavakkal a megjelenteket, majd Bánáss József százados, Váczi Dezső, Eiben István, Fekete Ferenc, Karban József és mások fel szólalása után több aktuális filmoperatőri szakkérdés megvitatására került sor. A Társaság sürgőnyt küldött Bánky Viktornak abból az alkalomból, hogy az idei szezon legnagyobb magyar filmsikerének, a Bors István-nak rendezése az ő nevéhez fűződik. Kapcsolatot kíván létesíteni a Társaság a külföldi filmoperatőrök egyesületeivel és izléses kis jelvényt ad ki rövidesen tagjai számára. Március 16-án a Magyar Filmoperatőrök Társasága a VKM Oktatókirendeltség helyiségében demonstratív szakelőadást és vitaestélyt rendez, amelyre ezúton is meghívja tagjait. A valóban hasznos társasoszejevetel éjjel fog tartani.

KÜLFÖLD

AMERIKA

▲ Nem mindennapi ítéletet hozott a washingtoni legfelsőbb bíróság. Az Egyesült Államok igazságügyminisztériuma beperelte a vezető nyolc hollywoodi filmvállalkozást, amelyek a legjobb neveket képviselik, mint Columbia Pictures, Metro, Twentieth Century Fox Film, Paramount Pictures, R. K. O. Radio Pictures, United Artists, Universal Pictures és Vitagraph Incorporated, azon az alapon, hogy a nyolc nagy vállalat egymás között létesített belső megállapodásával monopol helyzetet teremtett a piacon és lehetetlenné teszi a kívülálló mozikkötéseit. A megállapodás értelmében a vezető vállalatok egymás színházainak tartják fenn filmjeiket és más színházak csak akkor játszhatják ezeket a filmeket, ha ők már bemutatták. Ez ellen indított pert a minisztérium és az összes fórumon meg is nyerte keresetét. Bár a per tulajdonképpen csak egy texasi konkrét esetre vonatkozik, jelentőségét óriásinak tartják, mert hiszen elvi döntést jelent a hasonló esetekre.

▲ Az Egyesült Államok gyártási eredményei 1938-ban körülbelül az előző év adataihoz hasonlóan zárultak. 614 játékfilm és 697 rövidfilm jelent meg. A legdrágább film a Maria Antoinette volt, amely 2.800.000 dollárba került, míg 35—40 film lépte át az 1.000.000 dolláros gyártási költségeket.

OLASZORSZÁG

▲ Alfieri propaganda- és kultuszminiszter és Guarnieri gazdasági miniszter az olasz filmkörök bevonásával nagyszabású értekezletet tartottak, amelyen az olasz filmpiac helyzetét vitatták meg, különös tekintettel a hazai filmgyártás fejlődésére, valamint az 1938-ban életbeléptetett külföldi filmek beviteli monopóliumának működésére. Alfieri beszámolt az olasz filmgyártás fejlődéséről. Megállapította, hogy az 1938/39. szezonban januárig 31 olasz film jelent meg és még 32 készült, illetőleg készül, úgy, hogy az idei szezonban körülbelül 60 film jelenik meg, amely a tavalyi termelés kétszerese. Guarnieri kifejtette, hogy bár a behozatali monopólium alapelvei helyesek — részben valutáris követelmények, részben a hazai termelés védelmének elve —, mégis a gyakorlat azt írja elő, a jövőben a monopólium irányítói és a hazai filmek gyártói között erősebb együttműködés volna kívánatos, hogy a nemzeti önellátás keretében kiépítendő nemzeti filmgyártás fejlesztése és megerősödése úgy bel-, mint külföldi szempontból sikeresen megvalósítható legyen.

MÜTEREM

SZERKESZTI:
BINGERT JÁNOS DR.

humorát. A kettős szerephez persze szükség volt tökéletes hasonmására is, akit, hosszas keresés után, Hiszek Péter (a polgári életben borbélymester) személyében sikerült megtalálni. De kettős szerepe van a filmben Szlatinay Sándornak is: ő a film rendezője és zeneszerzője egy személyben. Simor Erzsé, Dán Etelka, Mihályfi Béla és a két Pethes is jobbnál jobb szerepekben fognak vidám órát szerezni a közönségnek.

Bors István

Mindenki látta már, nem kell ismeretnie. De vissza kell térni rá, újra meg kell emlékezni róla. Ez a film visszaadta a hitet a magyar filmgyártáshoz. Bebizonyította, hogy a közönség igenis észreveszi, ha a film valóban magyar, ha a film igazán jó. És rendkívüli sikere mindenkit meggyőzhet, hogy igazán magyar és igazán jó filmet érdemes és csak azt érdemes gyártani.

Páger Antal kettős szerepben

Befejezéshez közeledik a legújabb Kárpát-film: Szervusz Péter, amelyet januárban forgattak. Segesdy László ötletes vígjátékában az utolérhetetlen Páger nem is egy, hanem két szerepben érvényesíti pompás

Pénz áll a házhöz

Csak Balogh Béla főrendező úr szigorú hangja tud véget vetni a nagy nevetésnek a műteremben a Kis Manyi, Latabár Kálmán, Vaszary Piri és Bilicsi Tivadar együttes jelenetei után. A burleszkszerű vígjátékban mulatságosnál mulatságosabb jelenetek követik egymást, melyekbe Németh Romola és Somogyvári Rudolf visznek lírai elemet.

Nem loptam én életemben

Dr. Matolay Géza filmje már csak műteremre vár. Az előző film befejezése után rögtön megkezdődik a forgatás.

HIRADÓK

MAGYAR VILÁGHÍRADÓ

784. sz.

M. F. I.

15 éves jubileumi kiadás.
1924—1939.

1924. Vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó vitézeket avat a Margitszigeten. — A nemzetgyűlés feladatának elvégzése után történelmi pompával nyitották meg a kétkamarás országgyűlést. — A Bethlen kormány külpolitikai sikere volt az olasz-magyar barátsági szerződés, amely először ütött rést elszigeteltségünkön. — A magyar sport akkori büszkesége: Pelle István tornászvilágbajnok. — Budapesten is szobrot emeltek végre Kossuth Lajosnak. — A magyar igazság szószólójának, Rothermere lord fiának látogatása.

1928-ban foglalta el Serédi Jusztinián bíboros a hercegprímási széket. — Az amszterdami olympia magyar világbajnokai: birkózásban Keresztes, ökölvívásban Kocsis és a vívásban Terstyánszky.

1929. A kormányzó katonai pompával leplezte le az ezeréves határokért elesett hősök emlékművét.

1931 tavaszán érdekes vendég volt Budapestnek. — Ez év őszén Károlyi Gyula grófot nevezte ki a kormányzó miniszterelnökké. — Ez év szeptemberében elvetemült merénylet okozta a borzalmas biatorbágyi vasúti katasztrófát.

1932. Diadalmas örömmel mélyszégyen gyásszá változtatta a Justice for Hungary óceánrepülő tragédiája. — A magyar sport dicsőségének újabb állomása volt a losangelesi olympia. Világbajnok vízipólcsoapatunk, vívóink. — Ez év őszén vitéz jákfai Gömbös Gyula foglalta el a miniszterelnöki széket.

1933-ban Apponyi Albert gróf halála borítottá gyászba a nemzetet. — Világjamboree Gödöllőn.

1935. Mackensen vezértábornagy, a legendás hadvezér látogatása. — A magyar technika diadalmas lépése volt a budapest-hegyeshalmi villamos vasútvonal megnyitása. XI. olimpián kis nemzetünk 10 győzelemmel az előkelő harmadik helyet biztosította magának. — Ez év őszén Gömbös Gyula halála után Darányi Kálmán alakított kormányt. — A kormányzó olaszor-

szági diadalútja megerősítette a két nemzet baráti kapcsolatát.

1937-ben az olasz uralkodópár Budapesten viszonzta a látogatást. — A budapesti új Horthy Miklós híd felavatása. — Szent-György Albert dr. megnyerte a Nobel-díjat.

1938. Moscicki elnök meghívására a kormányzó látogatást tett Lengyelországban. — Átütő erejű reformprogrammal Imrédy Béla került a kormány élére. — Ez év tavaszán az egész katolikus világ figyelmébe a budapesti Eucharisztikus Kongresszus felé fordult. — A nemzet történelmi pompával ülte meg Szent István halálának 900. évfordulóját. — Nagy lelkesedéssel ünnepélyesen fogadták a kormányzóit a baráti Német Birodalomban. — Egy hónap múlva a müncheni egyezmény feiszabadította Csehszlovákia elnyomott kisebbségeit. — A területátadásról a magyar kormány Komáromban eredménytelenül tárgyalt. — Végül is a bécsi döntés ütött rést a trianoni igazságszabóterületeinek lakossága örömmámorban fogadta a csapatai élén bevonuló kormányzót.

1939. február 16-án Teleki Pál gróf alakított kormányt. — Március 1-én volt 19 éve, hogy Horthy Miklós fővezért az ország kormányzó-jává választotta a nemzet. Közel 20 éve vezeti biztos kézzel Szent István országát azon az úton, amely a régi dicsőség felé mutat.

(Beszélő: Cserépy László.)

PARAMOUNT VILÁGHÍRADÓ

XII. évf. 10. sz.

1. A hadsereg és a flotta díszszemléje Franco tábornok előtt.
2. Spanyolország elnöke, Azana Manuel elhagyja Párizst.
3. A „King Georg V.” nevű angol hadihajó vízrebocsátása.
4. Újfajta tanítás a vakok egyik ausztráliai iskolájában.
5. A pápai szabóműhelyben.
6. Az angol királyné a brit ipari kiállításon.
7. A Fészek Művészklub Rongyos Bálja.
8. Modern amazonok békés versenye.
9. Németország-Jugoszlávia labdarúgó mérkőzése 3:2.
10. Német bajnoki verseny az olimpiai bob-pályán Garmischban.

FOX HANGOS HÍRADÓ

1939/9.

1. A 35.000 tonnás „George V.” páncélos vízrebocsátása New-castleban.
2. Verseny a Florida-csatornán.
3. Bernát herceg és Julianna holland hercegnő az Aipesebben.
4. A pápaválasztás előkészületei
5. Franco tábornok szemléje Földközi tengeri hajóhada fölött.
6. Barcelonában 100.000 katoná vovnul el a hadvezetőség előtt.
7. London külvárosának lakói beköltöznek a bombafedezékekbe.
8. Gépesített osztagok hadgyakorlata Angliában.
9. Ben Kalsey amerikai pilóta tragédiája.
10. A newyorki világkiállítás kicsinyített mása.
11. Jégkarnevál az Egyesült Államokban.

KULTURFILM

A Külkereskedelmi Hivatal szerepe a kultúrfilmgyártásban

A Külkereskedelmi Hivatal az első állami intézmények között volt, amelyek a hangosfilmet a magyar nemzeti propaganda céljaira felhasználták. A Hivatal 1938 végéig 15 kultúrfilmet készített, amelyek nemcsak az országban kerültek bemutatásra a mozik rendes esti előadásainak keretében, valamint matiné alkalmával, hanem elsősorban külföldön futnak számos kópiában, normál és keskeny hangos változatban. A filmek számos kitüntetést nyertek külföldi nemzetközi filmversenyeken és kiállításokon. A filmek általában magas művészi színvonalúak, különösen kiemelkedik közülük a vadászfilm és a népművészeti film.

Ez idő szerint ismét több kultúrfilm forgat a Hivatal a tejjgazdaság, a mezőgazdasági iparok és a magántermelés köréből.

A Hivatal filmgyártási munkásságát még Kunder Antal elnöksége alatt kezdte meg, aki nagy jelentőséget tulajdonított a filmpropagandának. Miniszteri kinevezése után hasonló szellemben folytatta filmgyártási munkásságát Splényi István báró, a Hivatal jelenlegi elnöke. A Külkereskedelmi Hivatal illetékes osztályát a filmbarát Radnóti István titkár vezeti, aki éveken át maga irányította a felvételeket. Jobbkeze Karch Pál dr. előadó.

KINOTECHNIKAI

TÁRSASÁG SZERKESZTI:
POZSONYI GÁBOR DR.

Premier Plan

BÁNKY VIKTOR

A hét hőse. Az idei évad legsikeresebb filmjének rendezője De hős ő már hosszú évek óta. A költerszobák vágóasztalainak hőse. Sok-sok film újjáavatója. A közönség nem, de a szakemberek annál jobban tudják, mit jelent egy-egy munkája, amellyel értékesé varázsolta a kevésbé jó filmet is. A film szerelmese, de egyben gyakorlati tudósa is. Csak most bizonyította be, hogy filmösszeállítási tehetsége mellett író, rendező, színész is, ha kell. A film doktora, professzora, operatőre, valóban vágószerszámmal a kezében. És mindezekhez hozzájárul izzó magyar lelke, amellyel kitermelte magából első, igazi, nyilvános, nagy filmsikerét. Sokat, meglepőt, váratlant, majdnem mindent adott rendezői debüje alkalmából. Mi lehet még benne, mit várhatunk még tőle, amikor, saját bevallása szerint, szeretné még egyszer és sokkal jobban megélni első filmjét. A legjobb kolléga, a szerényen, esőndben dolgozó filmkuli kilépett a porondra. A nyilvánosság pedig kötelez. De Bánky Viktor tudta, mi a kötelessége. És tudja azt is, mennyire fokozódik ez a kötelessége a jövőben. Baráti szeretetünk kíséri új útjain.

A Magyar Kinotechnikai Társaság célkitűzése — amint ezt dr. Szabó Gusztáv, a Társaság elnöke eróvat megnyitása alkalmával már leszögezte — a kinotechnikai tudomány továbbfejlesztése.

Önkénytelenül is azt kérdezhetjük: mit jelent a kinotechnikai tudomány? Erre a kérdésre szeretnék röviden válaszolni. A kinotechnikai tudomány gyűjtőfogalma mindazoknak a részlettudományoknak, amelyeket vetített képek előállításánál igénybe veszünk. A vetített kép azonban lehet hangos, színes, plasztikus és rádió útján közvetített, tehát televízió útján vetített kép. Ennek megfelelően a kinotechnika magába foglalja a képfelvétel- és képvetítéssel, valamint a hangfelvétel- és hangvisszadáással kapcsolatos optikai, mechanikai gépszerszerkeztsébeli, elektrotechnikai, rádiótechnikai, vegyi, emulziótechnikai, fizikai, akusztikai és építészeti tudományágakat, amelyek egytől-egyig szervesen hozzájárulnak a szem és fület gyönyörködhető vetíthető képek előállításához és reprodukálásához.

Meglepetve látjuk, hogy a térben és időben lejátszódó események hang- és képbeli konzerválására szolgáló technika milyen széles spektrumban veszi igénybe a legkülönbözőbb tudományokat. Ez az oka annak, hogy a kinotechnika művelőinek úgyszólván a technikai tudományok egész orgonáján kell biztos kézzel játszaniuk. Ez ad ennek a tudománynak egészen külön varázst, örömet művelőinek és csodálatot élvezői részéről.

Miután egészen röviden rámutattam arra, hogy a kinotechnika a tudományoknak milyen széles területén mozog, a Kinotechnikai Társaság programját a Társaság célkitűzésének megfelelően abban fogla-

lom össze, hogy mindazokat a technikusokat, akik ezzel a rendkívül érdekes és hatalmas ütemben fejlődő tudománnyal bármilyen vonatkozásban foglalkoznak, összehozzuk, egymáshoz közelebb hozzuk és érdeklődésüket a filmtechnika állandó fejlődésébe belekapcsoljuk. Másrészről célul tűztük ki, hogy ez a kinotechnikusokból álló gárda mindazokat, akik művészi elképzelésüket a kinotechnika révén akarják megvalósítani, így: rendezőket, művészeket stb. és legvégül a mozgóképet élvező nagyközönséget, a kinotechnika értékéről és érdekességéről népszerű formában is tájékoztassa.

A Társaságnak továbbá programja az, hogy a hazai kinotechnikai viszonyok állandó megfigyelése és ismerete alapján a filmtechnika fejlődése és a közönség érdekében szükségessé váló szabványosítás, rendezési és egyéb e téren felmerülő közérdekű és műszaki vonatkozású kérdésekben a hatóságoknak rendelkezésére álljon.

A fenti programot oly módon kívánjuk megvalósítani, hogy minden hónapban, egy az érdeklődés előterébe került filmtechnikai kérdéssről előadást rendezünk és minden hónap első hétfőjén szemináriumi összejövetelt tartunk, mely utóbbinak az a célja, hogy kötetlen formában részben az előadásokkal kapcsolatokat megvitassuk, részben, hogy a tagok gondolataikat egymás között kicserélhessék. A Társaság előadásainak és összejöveteleinek céljára dr. Szabó Gusztáv műegyetemi tanár, a Társaság elnöke, úgy, mint az elmúlt években is, tanszékén lévő helyiségeit bocsátotta rendelkezésre.

PULVÁRI KÁROLY
okl. gépészmérnök,
a Kinotechnikai Társaság titkára.

ÚJ FILMIEK

SZERKESZTI: RENNARD BÉLA

Repülő ember

(Men with Wings.)

Irta: Robert Carson.

Rendezte: William A. Wellmann.

Főszereplők: Fred McMurray, Ray Milland, Louise Campbell, Andy Devine, Lynne Overmann, Porter Hall.

Magyar szöveg: Lakner Artur.

Gyártotta: Paramount, 1938.

Beszél: angolul.

Hossza: 2800 méter.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Paramount.

Bemutatta: City, Kamara, február 27.

Idő: 1903. színhely Kitty Hawk. Innen repül szét 1903 december 17-én a hír, hogy a Wright testvérek feltalálták a repülőgépet. Ranson egy underwoodi kis lapnál dolgozik és ő az első szemtanúja Wrighték kísérletének. Amikor gépük 4 méter magasba emelkedik, Ranson sietve megtáviratozza a hírt lapjának, de a lap szerkesztője, Hiram, figyelemre se méltatja a cikket. Ranson erre otthagyja a lapot és minden idejét és megtakarított pénzcsékjét a repülés ügyénke szenteli. Műhelyében egy kezdetleges gépet konstruál. Ranson munkáját nagy izgalommal figyeli három gyeimek: Scotty Barness, Patric Falconer és Ranson kislánya: Peggy. Őket is megszállta a repülés láza. Eljön a nagy nap, amikor Ranson gépe elindulhat első útjára. Sajnos, a kísérlet tragikusan végződik. Ranson kezdetleges gépe a levegőben kigyullad és Péter Ranson, mint a repülés első vértanúja, fejezi be életét 1904 elején. Elmúlik 10 esztendő. 1914-et írunk. aPatric, Scotty és Peggy elválasztanatlant barátok, mindhárman Hiram bácsi lapjánál dolgoznak, azonban az újságírói mesterség egyiküket sem elégti ki. Scotty üres óráiban repülőgép-konstruktőr és mindhármuk megtaakritott pénzén épít is egy szenzációs, újszerű repülőgépet, amely felkelti Holan repülőgyáros érdeklődését. oHlan magas fizetéssel szerződötti Scotty Barnessst és ugyancsak szerződötti Patric Falconert is. Scottynak fényes jövőt jósolnak a gyárban, de a nyugtalan természetű Falconer sehogy sem találja a helyét. Össze is vesz egyik munkaveeztővel és kilép a gyárból. Elhatározza, hogy átmegy Európába és harctéri szolgálatra jelentkezik. Amikor Peggy elbúcsúzik tőle, rájön arra, hogy halálosan szerelmes belé. Egy évvel később Peggy is átmegy Európába. Találkozik Patric-kal, aki időközben híre pilóta lett. A háború befejezésekor házasságot kötnek. Scotty Amerikában maradt és a légi posta szolgálatába állt. Magasra törő tervei vannak, amelyeket azonban a szükséges anyagi eszközök híján nem tud megvalósítani. Időközben Falconer apja meghalt, nagy vagyont hagyva fiára, aki feleségével együtt visszatért Amerikába. Falconer repülőgépgyárat aalpit és a gyár vezetésével Scotty bizza meg. A FALCONER LÉGI MŰVEK csakhamar fejlődésnek indul. A gyár óriási hadi megbízatásokat kap. Minden okuk megvan arra, hogy boldogok legyenek, de egyikük sem boldog. Falconer nem bírja a nyugodt életmódot,

újabb kaalndokról árandozik. Scotty titokban szerelmes Peggybe és az asszonyt férje különös különös természete nyugtalanítja. Időközben született egy kis lány is, de Patric természetét ez a körülmény sem változtatja meg. 1926-ban egy milliomos 25.000 dollár díjat tűzött ki az óceán átrepüléséért. Falconer úgy érzi, hogy itt az ő alkalma. Azonban a terv kudarcra végződik, őt magát az utolsó pillanatban menti meg Scotty. A 25.000 dolláros díjat Charles Lindbergh nyeri el. Elmúlik három év. 1929-ben óriási bész seper végig Amerikán, mely halálos csapást mér a FALCONER LÉGI MŰVEK-re. Falconer tönkremegy. Kitor rajta a régi nyugtalan-ság és búcsú nélkül elhagyja családját. Elmegy Kinába és felajánlja szolgálatait a kínai kormánynak. Scotty és Peggy egyedül marad. Scotty egy új bombavető típust konstruál. Az új bombavető kétszer olyan sebességgel száguld, mint az eddigi típusok. A kormány újból feltámasztja a FALCONER LÉGI MŰVEK-et. Azonban Falconert nem érdekli ez a sorsfordulat sem. Meghasonlott önmagával, úgy érzi, hogy a visszatérés csak bonyodalmakat okozna a két embernek, akik megtalálták egymást. Az egyik légi ütközetben lezuhan és meghal. Ugyanakkor ünneplik Amerikában a FALCONER LÉGI MŰVEK 10 éves fennállását.

*

Ez a színes film hálás témát foglal három ember sorsának keretébe. A mese fordulatoss, érdekes, azonban a hangsúly itt nem a három ember sorsán van, hanem az ember és a levegő harcán. Századunk a repülés százada és ez a század a film hőse: a század, amely rohanó tempójával rekordok hajszolására kergeti az embert; a század, amely megtanította az embert a légháborúra. A kitűnő rendezésen és a jó szereplőkön kívül külön ki kell emelnünk a fim operatőrtjét: bravuros munkát végzett a repülő-jelenetek fotografálásával. A film ma annyira aktuális, hogy a közönség minden rétege előtt érdeklődésre tarthat számot.

Vágyak valcerea

(Három keringő.)

(Trois valses.)

Irta: Leopold Marchand.

Rendezte: Ludwig Berger.

Zene: Oscar Strauss.

Főszereplők: Yvonne Printemps, Pierre Fresnay.

Magyar szöveg: Siklósi Iván.

Beszél: franciául.

Gyártotta: Sofror-film, Páris, 1938.

Hossza: 2888 méter.

Cenzura: felüli.

Kölcsönző: Kovács Emil és Társa.

Bemutatta: Forum, február 27.

1867. Fanny Grandprét, a párizsi Opera táncosnőjét, impresszáriója Londonba akarja szerződtetni, de ő tudni sem akar erről, mert szerelmes Charleney márkiba és a daliás testőtiszt viszozza ezt a szerelmet. A családi tanács azonban ellenzi, hogy a márkil elvegye a táncosnőt. Ha mégis megtenné, le kellene mondania tisztii rangjáról. Chalency szerelmese ked-

véért hajlandó lemondani erről is. A márkil nagyénje felkeresi a táncosnőt, lelkére beszél, feltárja előtte, hogy ez a házasság derékba törne egy szépen ívelő karriert. Fanny belátja, hogy szerelmese nem hozhatja meg az áldozatot, inkább ő áldozza fel magát. Elfogadja a londoni szerződést és örökre búcsút vesz Chalency márkitól. 1900. Yvette Grandpré, Fanny leánya operett-primadonna a párizsi Bouffes Parisiens-ben. Sikere teljén véletlenül megismerkedik anyja egykori szerelmésének fiával, Philippe Chalency-vel. A fiatalok folytatják az elhalt szülők szerelmét azzal a fordulattal, hogy most a márkil ragaszkodik ahhoz, hogy Yvette szaktson a színpaddal, ha felesége akar lenni. A primadonna egy hétre eluauatzik a márkilval egy falusi birtokra, ahol a csöndes magányban mintha megtalálná boldogságát. A hét azonban le sem telik, a színésznő vágya a színpad iránt felébred és egy előadásra beszökik Párizsba. A márkil utána siet, kéréli őt, Yvette tudni sem akar erről, a színpadot jobban szereti mindennél a világon. Philippe örökre búcsút vesz tőle. 1939. Iréne Grandpré, Yvette leánya filmsztár lett. Új filmjének témája nagyanyja, a híres táncosnő Chalency márkil iránt érzett szerelmét tárgyalja. A híres nagymama szerepét a híres unoka fogja játszani. Amikor híre fut, hogy a filmdiva, milyen szerepre készül, jelentkezik Chalency márkil fia, Gerard és tiltakozik, hogy családja nevét pellengére állítsák. A csinos fiatalembert lekenyerezik azzal, hogy a férfi-főszerepre szerződteik nagy fizetéssel, mert az külön szenzációja lesz a filmnek, hogy a nagyszülők szerepét az unokák játsszák. A kései Chalency márkil ezt annál inkább vállalja, mert a család elszegényedett. Iréne és Gérard eleinte nagy ellenszenvvel viseltetnek egymás iránt, de a felvételek folyamán ez az ellenszenv szerelemm nemesül és mire elérkezik a film premierje, megtalálják egymást. Es ami két generációnak nem sikerült: beváltja a harmadik. Gérard és Iréne térj és feleség lesznek.

*

A film alapötlete jó. Az első két rész meséje azonban eléggé sablonos, kissé túltromantikus. Nagyszerű a harmadik rész, amely a készülő film jól sikerült paródiája. Érdekes összehasonlítást nyújt a film a különböző korok életfelfogása között. Yvonne Printemps hármass szerepében rendkívül nehéz feladatát: a három színésznő egymástól teljesen elütő jellemének ábrázolását elsőrangúan oldotta meg. Oscar Strauss zenéjében a közönség zenekedvelő rétege sok örömet talál.

Művészet a Magyar Filmotthonban. Március 4-én, szombaton nagyszabású művészetet rendezett a Magyar Filmotthon. Felegi Teri, Sásdy Gizella, Fenyő Emil és Kovács-Báldi Miklós léptek fel a jól-sikerült művésztén. Az énekszmokot Domonkos Nándor kísérte.

A nagy keringő

(The great Walse.)

Irta: Walter Reiscn.

Rendezte: Julien Duvivier.

Zene: Johann Strauss műveiből.

Főszereplők: Luise Rainer, Fernand Gravey, Miliza Korjus.

Gyártotta: Metro Goldwyn Mayer, 1938.

Beszél: angolul.

Hossza: 2844 méter.

Cenzúra: aluli.

Magyar szöveg: Radó István.

Kölcsönző: Metro Goldwyn Mayer.

Bemutatta: Royal Apollo, február 28.

A fiatal Johann Strauss egy kis banküzletben dolgozott, azonban minden kedvtelése a zeneszerzés volt. Főnöke egy napon rajtakapta a kottairáson és kidobta állásából. Strauss boldogan sietett Vogelhuberek pékműhelyébe, mert Vogelhuber lánya, Poldi, volt a szíve szerelme. Poldi nem is volt kétségbeesve, hogy Johann elveszítette az állását, mert bizott a fiú tehetségében. Strauss el is indult most már a zeneszerzői karrier magasba ívelő útján. Zenekart szervezett a barátaiból és eg yeste a Dommayer-kaszinó nagy betűkkel hirdette, hogy ma mutatkozik be Johann Strauss és zenekara. A kaszinó nezőtere meglehetősen üres volt az új zenekar bemutatkozása alkalmával. Már éppen abba akarták hagyni a hangversenyt, amikor megérkezett Schiller, az udvari opera tenoristája és Carla Donner, az opera első coloraturszórája, akiknek a kedvéért Strauss még néhány zeneszámát előadta. Dommayer dühösen kinyitotta a legalább Strauss muzsikáját és valóban kaszinó ablakait, hogy az utca is hallja a keringők melódiai kiáradtak az utcára, berepültek a Práter ligeteit és rövidesen zsúfolásig megtelt a kaszinó étterme. Strauss győzött! Még nagyobb győzelmet aratott Strauss Carla Donner estélyén, amelyen a művésznek maga énekelte el Strauss egyik szerzeményét. Bécs elfogadta a keringőt, az eddig megvetett táncot és Strauss eljutott a dicsőség első fokára. Mint ismert zeneszerző vette feleségül Poldit, akivel boldog életet élt, mindaddig, amíg a forradalom lázában egy napon Carla Donner szép szemének rabjává nem lett. Valami idegenszerűség lopakodott Poldi és Johann közé és a szegény fiatal asszonyka, aki rajongott férjéért, szomorúan látta, mint távolodik el tőle a „nagy“ zeneszerző. Carla Donner szorgalmazására Johann Strauss azt a megbízást kapta, hogy írjon egy daljátékot az Operaház részére. Rövidesen elkészült a Denevér és óriási sikert arat. A premier estélyén Hohenfried gróf, Carla Donner udvarlója felkeresi Poldit, bevallja neki, hogy szereti Carlát és megkéri, hogy válassza el egymástól a feleség jogán a zeneszerzőt és a primadonnát. Poldi elmegy az Operába, ahol az előadás végén sikerül neki visszahóditania férjét. Johann Strauss még kikíséri Carlát a budapesti hajóra, amellyel a művész elutazik, a Duna kék hajjainak csobogása felébreszti benne a kék Duna keringő melódiáját, azután megkönnyebbült szívvel tér vissza Poldihoz.

*

Romantikus mese, pazar kiállítás, jó zene — mi kell más a közönségnek? A mese nem nagygényű, de kedves; a multszázadbeli Bécs romantikájával, a Wienerwaldal és főleg a Strauss-keringőkkel kellemele másfélórát szerez a közönségnek, amely sokszor nyiltszini tapssal adott kifejezést tetszésének. A rendezés

különösen a tömegjelenteknél volt jó, azonban az kissé furcsa, hogy az énekesnő, aki a kezdő Strauss ismeretlen művét először látja, a kottába bele sem pillantva éneklő azt. Fernand Gravey Strauss szerepében kedves, Luise Rainer ismét bebizonyítja, hogy nagy színésznő, Miliza Korjus szépen énekel. Mivel a közönség szereti a multszázadbeli romantikát, amelynek hatását itt erősen emelik Strauss örökszép keringői, a Metro alighanem idei legnagyobb közönségsikerét aratja ezzel a filmmel.

Üfelsége szerelmes

(Land der Liebe.)

Irta: Kurt Theobald.

Rendezte: Reinhold Schünzel.

Főszereplők: Albert Matterstock, Gusti Huber, Oskar Sima, Valerie von Martens.

Gyártotta: Tobis, 1938.

Beszél: németül.

Magyar szöveg: Siklósi Iván.

Hossza: 2200 méter.

Cenzúra: aluli.

Kölcsönző: Harmonia.

Bemutatta: Atrium, Kamara, március 2.

Egy képzelt királyság uralkodója nőszülni készül. Feleségül akarja venni Júlia hercegnőt, akit nem ismer, de akit államédekből kell feleségül vennie. A hercegnő zárdában nevelkedik és édesanyja sürgősen hazahívhatja. Júlia ép akkor érkezik a fővárosba, amikor a nép a királyt ünnepli és véletlen folytán a tömegbe keveredve, megismerkedik egy fiatallemberrrel. A fiatalok nem tudják egymás nevét és a zivatár elől egy lokálba menekülnek. Júlia hercegnő, amikor a lokál rádióján meghallja, hogy őt szemelték ki a király feleségének, búcsú nélkül hazasiet. A fiatallembert pedig, aki egy szegény költő, elkeseredésében, hogy elvesztette azt a lányt, akit megszeretett, az utcára lépve, elhagyja a lokálbeli vicrakétkat. A rakéták épp az arra kocsi-kázó királyi autó elé esnek, feirobbannak és azt a gyanút keltik, hogy a király ellen merényletet akartak elkövetni. Letartóztatják a költőt. A király a merényletből arra következtet, hogy a nép nem szívesen veszi készülő házasságát és adjutánysával ismeretlen helyre megy. A király kamarása kétségbeesik, amikor értesül, hogy a király eltűnt és a másnapi eljegyzés megtartása veszélyben forog. Amikor azonban rájönnek, hogy az állítólagos merénylő megtevesztésig hasonlít a királyhoz, büntetlenséget biztosítanak neki, ha az ünnepségek alatt helyettesíti a királyt. A költő vállalkozik erre. Az eljegyzésen Júlia meglepetten látja, hogy aki feleségül akarja venni, nem más, mint a király. A házasságnak semmi akadályja, de másnap az igazi király megjelenik a palotában és szemtől-szembe kerül azzal, aki helyette jegezte el kiszemelt jövendőbelijét. A költő pünkösdi királysága lejár. A király elmegy a hercegnőhöz, de ott Júlia édesanyja fogadja. Azt hiszi, hogy a mama a hercegnő és mivel a mama még fiatalos és szép asszony: beleszeret. Mire kiderül, hogy neki tulajdonképpen Júliát kell elvennie, már lobog a szíve. A költő bánatában ki akar vándorolni, de Júlia utánairamodik. A fiatalok szerelmének már semmi akadályja, mert Üfelsége boldogságában nem akarja rangkülönbség miatt megakadályozni két szív találkozását és beleegyezik a házasságba.

*

Ez az operett se nem jobb, se nem rosszabb, mint a megszokott német filmope-

rettek. Fantasztikus történet a szokásos bonyodalomakkal és egy kis humorral megspékelve. A rendező az eléggé sablonos mesét jó ötleteivel fordulatosá tudta tenni. Gusti Huber szintelen szerepében is bájos volt, Oskar Sima a rendőrkapitány humoros szerepében jó, kár azonban, hogy helyenként kissé túloz. Az indulót kivéve, a film zenéje meglehetősen lapos. Végeredményben a film jó közepes és az operett hívei nem fognak csalódní benne.

Flotta a víz alatt

(Submarine Patrol)

Rendezte: John Ford.

Szereplők: Nancy Kelly, Richard Greene, Preston Foster.

Magyar szöveg: Pásztor József.

Gyártotta: Fox 1938.

Beszél: angolul.

Hossza: 2611 m.

Cenzúra: aluli.

Kölcsönző: Fox.

Bemutatta: Scala, 1939. március 2.

Amerika is beavatkozott a világháborúba. Nagyarányú toborzás folyik, katonákat és haditengerészeket verbuválnak. III. Perry, a Townsend milliomosdinasztia legifjabb sarja is önként jelentkezik a flottához, ahol mint önkéntest azonnal beosztják az 599. sz. vadászhajóra, melynek rendeltetése főleg a tengeralttjárók üldözése. A hajó a newyorki hadikikötőben van, a „Maria Ann“ nevű kereskedelmi gőzös mellett. A „Maria Ann“ hadianyagot szállít Európába és a háború alatt már 12-szer tette meg az utat. A hajó tulajdonosa Leeds kapitány, aki minden útjára magával viszi Susan leányát is, akire úgy vigyáz, mint a szemefényére.

Susan autója elakad és azt Perry, az ujdonsült haditengerész javítja meg. Az ismeretségből őszinte, a fiatalság lendületétől és forróságától átítatott szerelem lesz, amit Leeds kapitány nem néz jó szemmel. Azt hiszi, hogy a milliomosifjúnak csak futó kaland Susannal való barátsága, attól fél, hogy Susant boldogtalaná teszi ez a szerelem és Perryt eltiltja attól, hogy találkozzon a leányával. Az 599. számú vadászhajó, amelyre Perry Townsendet beosztották, már régen nincsen forgalomban. Parancsnokát leváltották és a legénység teljesen fegyelméletlenül él a hajón. Többnyire regruták és hiányosan kiképzett tengerészek lézengnek az S. C. 599-en, várva a tengerészeti hivataltól kiküldött új parancsnokot. Perry elkeseredetten látja, hogy álma az USA flottaszolgálatában nem teljesedett, mert a megálmodott igazi „csatahajó“ helyett egy fából épített régi hajócskára került. Egy szolgálati mulasztása miatt megbüntetett tengerésztiszt, Drake hadnagy veszi át a parancsnokságot, aki egy-kettőre rendelt teremt a kis hajón. Helyreállítja a meglazult fegyelmet és Perry Townsendet is kioktatja arról, hogy a flottánál nincsenek kiváltságok. Szegény Perry megkapja a magáét Leeds kapitánytól is, mert elvitte Susant a Ritzbe, búcsuestére. A hajó indulása előtt visszahozza Perrynek a leányának ajándékozott emléket és rövid szóváltás után leüti Perryt. Az S. C. 599. titkos parancsal indul útnak, ugyanakkor hagyja el a kikötőt a „Maria Ann“ is, hogy az otrantói öbölbe vigyen hadianyagot. Drake a nyílt tengeren kapja az utasítást, hogy az S. C. 599-el Brindisibe menjen és ott teljesítsen szolgálatot, mint tengeralttjáró vadászhajó és kereskedel-hajóka kell kísérniök az Adria-tengeren.

Az olasz partok közelében megtámadja az 599-et egy ellenséges tengeralattjáró, amelyet izgalmas harcban süllyesztenek el.

Brindisibe érkezve Perry első dolga, hogy az ott horgonyzó „Maria Ann”-re üzenetet küld titokban és kéri Susant, siessen a Rex Hotelbe, ahol pappal várja, hogy azonnal megesküdhessenek. Susan pontosan meg is érkezik, az esküvőből azonban nem lesz semmi. Leeds kapitány meglepi a fiatalokat és mielőtt megtudná miről van szó, ismét leüti Perryt, leányát pedig magával viszi a „Maria Ann”-re. Susan kétségbeesetten vádolja apját, hogy tönkretette boldogságát és amikor a lelkész megmutatja Leeds kapitánynak a kész házasságlevelet, amelyről már csak az aláírások hiányzanak, Leeds belátja, hogy tévedett és rohan az 599-re Perryt kibékíteni.

Drake hadnagy parancsot kapott, hogy az U. 26. számú tengeralattjárót, a Földközi-tenger félelmetes, legendashírű hőst kísérelje meg ártalmatlanná tenni, mert a jelentések szerint Brindisz közelében van a rejtett állomása. Drake csak önként jelentkezőket vihet magával az aknamezőre. A most már harcedzett legénység Perryvel együtt jelentkezik a veszélyes feladatra. Az indulás pillanatában érkezik az 599-re Leeds, akit ezúttal Perry nem enged szóhoz jutni, hanem leüti. Az indulófélben lévő hajóról már nem tudják partra tenni az eszméletlen Leeds kapitányt, aki hogy kiengesztelje leendő vejét, vállalja, hogy mint alantasa a gépházban dolgozik.

Az aknamezőn óvatosan haladva elérik a tengeralattjáró rejtekhelyét és hosszú harc után 31 hajó diadalmas elsüllyesztése

után eléri a végzete az U. 26-ot. Közben az S. O. 599 is súlyosan megsérül, Leeds kapitánynak is alkalmá van megmenteni Perry életét. A Brindisibe visszatérő 599-es legénységét kintüntetik és 24 óra pihenőt kapnak. Susan és édesapja várják ezúttal Perryt, hogy megérkezzen az esküvői szertartáshoz, amely azonban újból elmarad, mert az S. O. 599-et sürgősen Maltába irányították. A „Maria Ann” is indul vissza Amerikába, a két hajó száz méterre van egymástól, amikor Perry és Susan a két hajó legénységéből kórust alakít és így beszélnek meg, hogy Gibraltárban találkoznak és ott tartják meg az esküvőt.

Tipikusan amerikai film a világháború tengeri hőseiről. Meséje fordulatos, gyors egymásutánban váltakoznak a humoros és izgalmas jelenetek. Egyetlen hibája talán, hogy az elején kissé hosszúra nyúlnak a matrózélelet bemutató epizódok szereplő jelenetek. John Ford különösen a tengeri csatajelenetek rendezésénél végzett jó munkát. A kitűnő szereplők hosszú sorából most csak a szimpatikus Richard Greene-t emeljük ki, akinek népszerűsége előbb-utóbb Robert Taylorét is eléri. A bemutató közönségsikere azt bizonyítja, hogy a moziok minden valószínűség szerint megtalálják üzleti számításait a Fox új filmjével.

OKTATÓFILM

1939 JANUÁR ÉS FEBRUÁR HAVÁBAN CENZURAZOTT OKTATÓFILMEK:

Vallás és Közoktatásügyi minisztériumi filmek:

A tápei gyékényszövés
Szeged
A svábhegyi csillagvizsgáló intézet
Változó csillagok
Szeged gazdasági élete
Viktória vízesés
Pécs I—II.
Oázis a Szaharában
Oázisfalu

Mecsek

Mecsek gazdasági élete
Sütőipar

Budapest Székesfőváros filmjei:

A Keleti Alpok hómezőin
Karnak és Luxor romjai
Hány ember dolgozik, amíg kenyere
rünk lesz:

I. A gazda munkája

II. A búzából liszt, a lisztből
kenyér lesz

Budapest hegyei:

I. Nyugati rész

II. Északi rész

III. Várhegy

Hortobágy

STANDARD-FILM

Amit ígértünk, betartottuk
Minden filmünk üzlet

PIROS BUGYELLÁRIS

Csepreghy Ferenc 100 arannyal jutalmazott népszínműve. Zenés huszártörténet.

Főszereplők: Bordy Bella, Kiss Ferenc, Somlay Artur, Pethes Sándor.

AZUR-EXPRESS

Szántó Armand és Szécsén Mihály nagysikerű kacagató zenés vígjátéka.

Főszereplők: Tolnay Klári, Páger Antal, Szelezky Zita, Básthy Lajos.

VADRÓZSA

Anday Ernő ötletéből írták Palásthy Géza és Bogdán László. Vígjáték a javából.

Főszereplők: Dayka Margit, Lehotay Árpád, Rózsahelyi Kálmán, Simen Erzs, Pethes Sándor, Vizváry Mariška.

SZERELMI VIHAR

A legizgalmasabb francia film.

Főszereplők: Charles Boyer, Michele Morgan.

ASSZONY A VÁLASZUTON

A budapesti Hunnia filmgyárban készült. Elegáns, kiállításos. (Németül beszélő film.)

Főszereplők: Magda Schneider, Hans Schönker.

BÉCSI KISLÁNY

Zenés vígjáték. Magyar dalbetéttel. (Németül beszélő film.)

Főszereplők: Eggerth Márta, Paul Hörbiger, Hans Moser.

ÁRTATLAN THEODORA

Irene Dunne. Amerikai film.

STANDARD filmértékesítő kft. VII, Erzsébet-körút 8, III. Tel.: 333-797

H I V A T A L O S R É S Z

FILMCENZURA

BUDAPEST, IV., ESKÜ-TÉR 6. TELEFON: iroda és pénztár: 183-072, elnök és ügyv. aleln.: 183-073

Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság

81—139 eln. szám.

Az Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság Budapestén, az 1939. évi február hó 12-től 18-ig tartott ülésén

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta

1. **Kabaré a mellényzsebben** (Reunion in Rythm) (M. G. M.) hangos vígjáték 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban, 1938. évben készült, 268 m hosszúságú.

2. **A pajkos hercegnő** (Naughty Marietta) (M. G. M.) hangos operett 6 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1935. évben készült, 2.756 m hosszúságú.

3. **Bodri és a velőscsont** (The dog and the bone) (Fox) hangos rajzfilm 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1938. évben készült, 174 m. hosszúságú.

4. **A félénk nyuszó** (The timid rabbit) (Fox) hangos rajzfilm 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1938. évben készült, 183 m hosszúságú.

5. **A nagy keringő** (The great waltz) (M. G. M.) hangos daljáték 5 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1938. évben készült, 2.845 m hosszúságú.

6. **Egy filmriporter kalandjai** (Felvevőgéppel a veszély nyomában) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1938. évben készült, 267 m hosszúságú.

7. **Telivér primadonnáknak** (Timber Topper) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1938. évben készült, 290 m hosszúságú.

8. **Nagytakarítás Kikunál** (Kikoo's cleaning day) (Fox) hangos rajzfilm 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1938. évben készült, 187 m hosszúságú.

9. **Leányvagyak** (Sisters) (Warner-First) hangos színmű 6 felvonásban, a Warner-First filmgyárban 1938. évben készült, 2.718 m hosszúságú.

10. **Magyar világhíradó 782. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 237 m hosszúságú.

11. **20th. entury Fox hangos híradó XIII/8.** (Fox tönende Wochenschau) (Fox)

12. **51. sz. Trükkorozat** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 6 m hosszúságú.

13. **A tengerfenék színpompája** (Farbenpracht am Meeresgrunde) (Ufa) hangos, színes ismeretterjesztő 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1938. évben készült, 383 m hosszúságú.

14. **Amerikai csodabogarak** (Stranger than fiction No. 40.) (Universal) hangos riport 1 felvonásban, az Universal filmgyárban 1938. évben készült, 242 m hosszúságú.

15. **A sátán kutyája** (Der Hund von Baskerville) (Götler Antal) hangos detektívfilm 4 felvonásban, a Styria filmgyárban 1938. évben készült, 2.190 m hosszúságú.

16. **Paramount világhíradó 1939/7.** (Paramount Sound News) (Paramount) hangos riport 1 felvonásban, a Paramount filmgyárban 1939. évben készült, 470 m hosszúságú.

17. **Aranyat asszonyért — előzetes** (Frauen für Golden Hill-Vorspann) (Ufa) hangos reklám 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1938. évben készült, 90 m hosszúságú.

18. **Suez** (Fox) hangos dráma 5 felvonásban, a Fox filmgyárban 1938. évben készült, 2.708 m hosszúságú.

19. **Hegyi haramiák** (Farkas báránypörben) (Law for Tombstone) (Universal) hangos színmű 2 felvonásban, az Universal filmgyárban 1938. évben készült, 1.105 m hosszúságú.

20. **Oroszlánvadászat** (The lion hunt) (Fox) hangos rajzfilm 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1938. évben készült, 195 m hosszúságú.

21. **Vadnyugati rablókaland** (Stranger rides again) (Fox) hangos rajzfilm 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1938. évben készült, 189 m hosszúságú.

22. **Botrány a cirkuszban** (The big Top) (Fox) hangos rajzfilm 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1938. évben készült, 183 m hosszúságú.

23. **Hallali** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1935. évben készült, 310 m hosszúságú.

24. **Márciusi mese** (Kovács és Faludi) hangos vígjáték 4 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1934. évben készült, 1.896 m hosszúságú mozgófényképeket.

b) Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak úgynevezett keskeny mozgófényképüzemekben szabad bemutatni:

1. **Magyar búza** (M. F. I.) hangos keskeny ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 260 m hosszúságú.

2. **Sertésenyésztés Magyarországon** (M. F. I.) hangos keskeny ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1936. évben készült, 195 m hosszúságú.

3. **Magyar kohászat és gépipar** (M. F. I.) hangos keskeny ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 210 m hosszúságú.

4. **Magyar textilipar** (M. F. I.) hangos keskeny ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 190 m hosszúságú mozgófényképeket.

c) Fellebbezés folytán a m. kir. belügyminiszter úr 45.512/1939. B. M. számú határozatával korlátozás nélkül engedélyokiratot nyert:

Szélhámosnő voltam (J'étais une aventurière) (Reflektor) hangos vígjáték 5 felvonásban, az Osso filmgyárban 1938. évben készült, 2.827 m hosszúságú mozgófénykép.

s) A Bizottság nyilvános előadásra alkalmasnak találta, de eltiltotta, hogy azon 16 évesnél fiatalabb korúak jelen lehessenek:

Circus Barlay (Fahrendes Volk) (Güttler Antal) hangos dráma 5 felvonásban, a Tobis filmgyárban 1938. évben készült, 2.233 m hosszúságú mozgófénykép.

e) A Bizottság zártkörű előadásra alkalmasnak találta, de eltiltotta, hogy azon 16 évesnél fiatalabb korúak jelen lehessenek:

1. **Geissel der Menschheit** (Az emberiség ostroma) (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 3 felvonásban, az Universum filmgyárban készült, 736 m hosszúságú.

2. **Mysterium des Lebens** (Az élet misztériuma) (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, az Universum filmgyárban készült, 414 m hosszúságú.

3. **Gespeicherte Sonnenenergie** (A nap-sugarak elraktározott energiája) (M. F. I.) hangos, ismeretterjesztő 3 felvonásban, az Universum filmgyárban készült, 971 m hosszúságú.

4. **Malária** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 2 felvonásban, az Universum filmgyárban készült, 690 m hosszúságú.

5. **Wunder, die das Mikroskop erschiesst** (A mikroszkop csodái) (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 2 felvonásban, az Universum filmgyárban készült, 658 méter hosszúságú mozgófényképeket.

f) Külföldre kivinni engedélyezte:

1. **Gyimesi vadvirág** — előzetes (Objektiv-film) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1938. évben készült, 151 m hosszúságú.

2. **Gyimesi vadvirág** (Objektiv-film) hangos népszínmű 5 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1938. évben készült, 2.227 m hosszúságú.

3. **Közmunka** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült 26 m hosszúságú.

4. **Magyar aviatika** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 24 m hosszúságú mozgófényképeket.

Budapest, 1939. évi február hó 18-án.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos

FIUK VÁROSA

Az idei moziszezon legnagyobb meglepetése!

A FŐSZEREPEK BEN:

Spencer Tracy, Mickey Rooney

RENDEZTE:

Normann Taurog

METRO-GOLDWYN-MAYER DISTR. CORP.

MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELETE R.-T. Bpest, VIII., Sándor-tér 3. T.: 144-424, 144-425.

SZAKMAI CIMTÁR

- A gaphotó, V.,** Nádor-u. 12. T.: 110—190, 124—194.
- Alfa film, VII.,** Erzsébet krt. 8. Telefon: 144—808, 140—028.
- Arany filmducco, VIII.,** Dankó Pista u. 22. Tel.: 149—489.
- Atelier film, VII.,** Erzsébet-krt. 8. Tel.: 333—736. Raktár a házban.
- Aurora film, VII.,** Rákóczi-út 4. Tel.: 136—036.
- Beregi Ernő adm. szerv iroda, Erzsébet-körút 8.** Tel.: 335—696.
- Bioscop film, VIII.,** Erzsébet-krt. 9. Tel.: 130—532.
- Brüger Ferenc filmkölcsonzó, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 335—696.
- Camera kft., VII.,** Erzsébet-körút 27. Tel.: 138—222.
- Cinema, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 137—570. Raktár a házban.
- Continental film, VII.,** Rákóczi-út 12. Tel.: 133—532. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Deák film, VIII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 136—635. Raktár a házban.
- Diatyp laboratórium, VII.,** Rottenbiller-u. 19. Tel.: 145—304.
- Electra film, XIV.,** Thököly-út 21. Tel.: 337—578.
- Eco film, VII.,** Rákóczi-út 12. Tel.: 137—976. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342—984.
- Elit film, VII.,** Erzsébet-körút 24. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Engel Fülöp, V.,** Sas-u. 7. Tel.: 184—005.
- Farkas I. M. VIII.,** József-körút 19. Tel.: 132—805.
- Fehér Endre, VII.,** Dohány-u. 39. Tel.: 139—917.
- Filmatyp laboratórium, XIV.,** Szentés-u. 66. Tel.: 296—371.
- Filmcenzúra, IV.,** Eskü-tér 6. Tel.: 183—072, alemn.: 183—073.
- Filmexpress kft., VII.,** Erzsébet-körút 9. Tel.: 133—671.
- Filmfotó üzem, VIII.,** Röck Szilárd-u. 11. Tel.: 130—805.
- Filmgrafika, V.,** Klotild-u. 10/b. Tel.: 120—44. Tlp: VIII., Tisza Kálmán-tér 14. Tel.: 145—966.
- Filmkamara, VI.,** Andrassy-út 69. Tel.: 113—305.
- Filmreklámvállalat, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 142—081.
- Filmtisztviselők Szövetkezete, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 135—696.
- Fonofilm VII.,** Erzsébet-körút 9.
- Fox film, VIII.,** Rákóczi-út 9. Tel.: 139—437, 131—658. Raktár: VI., Liszt Ferenc-tér 6. Tel.: 139—437, 131—658.
- Gevaert, V.,** Deák Ferenc-tér 3. Tel.: 180—318.
- Globus film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 135—177. Raktár a házban.
- Grawatsch Ottó, VIII.,** József-körút 71. Tel.: 145—193.
- Hajdu film, XI.,** Horthy Miklós-út 70. Tel.: 258—058.
- Hamza film, XIV.,** Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Hangosfilmgyártó kft., V.,** Tátra-u. 12/b. Tel.: 119—382.
- Harmonia film, VII.,** Akácfa-u. 7. Tel.: 135—287. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 142—984.
- Hebel Gyula szállító, VI.,** Váci-út 1. Tel.: 115—947.
- Helikon filmvállalat, VII.,** Erzsébet-körút 8. szám. Tel.: 130—905. Raktár: VIII., Horánszky-u. 16. Tel.: 132—536.
- Herschdörfer J. filmvállalata, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 14—808, 140—028.
- Hirsch és Tsuk, VII.,** Rákóczi-út 14. Tel.: 143—835. Raktár: VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132—202.
- Hunnia filmhelyezője, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 132—828, 132—888, 336—737.
- Hunnia film rt., XIV.,** Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- ibusz filmszállítás, V.,** Bálvány-u. Tel.: 180—876.
- Kamara, VI.,** Andrassy-út 69. Telefon: 113—305.
- Kárpát film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 340—350. Raktár a házban.
- Kino film, VIII.,** Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 136—942. Raktár a házban.
- Kodak, V.,** Báthory-u. 6. Tel.: 114—158, 114—184.
- Kovács és Faludi laboratórium, XIV.,** Gyarmat-u. 35. Tel.: 297—855.
- Kormos Miklós filmvállalata, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 133—036. Raktár a házban.
- Kovács Emil és Társa, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 145—948. Raktár a házban.
- Központi filmkezelő, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 144—863.
- Krupka filmgyár és laboratórium, XIV.,** Bácskai-u. 29/b. Tel.: 296—741.
- Kultúr film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 137—438.
- Lajta Andor, XIV.,** Thököly-út 75. Tel.: 297—076.
- Lakner filmservice, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 144—888, 131—415.
- Lux film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 143—195. Raktár a házban.
- Magyar Film, V.,** Andrassy-út 69. Tel.: 113—305.
- Magyar Film Iroda RT., IX.,** Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146—346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vásár- és ünnepnap: 146—343, játékfilmgyártás: 146—342, színészöltözők: 140—727, felirat-készítő üzem: 139—211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145—510. Fényképüzem: VIII., Sándor-u. 7. Tel.: 145—510.
- Magyar Film Otthon, VI.,** Eötvös-u. 25/b. Tel.: 122—463.
- MMOE, VIII.,** Csokonay-u. 10. Telefon: 136—005.
- Matador film, VIII.,** Sándor-tér 2.
- Mátral film, V.,** Podmaniczky-u. 9. Tel.: 118—456.
- Mester film, XIV.,** Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Metro-Goldvyn-Mayer, VIII.,** Sándor-tér 3. Tel.: 144—424, 144—425. Raktár a házban.
- Milo film, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 130—700.
- Mozgóképzemmi rt. kölcsönosztálya, VII.,** Erzsébet-körút 45. Tel.: 144—487, 144—488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144—486.
- Magyar Mozgófénykép-gépkezelők Országos Egyesülete, VII.,** Rákóczi-út 50. Tel.: 337—598. (D. u. 2—4)
- Művészfilm, VII.,** Rákóczi-út 40. Tel.: 340—397. Raktár a házban.
- New York kávéház, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 131—980, 131—981.
- Oberländer Károly, VIII.,** Rákóczi-út 57/b.
- Objektív film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 330—793.
- Oktatófilm kirendeltsége, VIII.,** Csepregy-u. 4. Tel.: 145—818.
- OMME, VIII.,** Csokonay-u. 10. Telefon: 145—873.
- Orbán—Márkus, VII.,** Hársfa-u. 6. Tel.: 132—940.
- Pacséry László, XII.,** Királyhágó-u. 16.
- Pajor Ferenc, VII.,** Munkás-u. 3/b. Telefonhívó: 144—087.
- Palatinus film, VII.,** Erzsébet-körút 56. Tel.: 133—453.
- Pallas film, XIV.,** Gyarmat-u. 39. Tel.: 279—999.
- Palló film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 133—141. Raktár a házban.
- Pap film, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 138—031. Raktár a házban.
- Paramount film, VIII.,** Rákóczi-út 58. Tel.: 134—437, 140—522. Raktár a házban.
- Pásztor film, V.,** Katona József-u. 27. Tel.: 113—051.
- Pátria film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 140—625. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349—414.
- Pegazus film, II.,** Afonya-u. 11. Telefon: 151—441.
- Petsman Ferenc, VIII.,** Mária-u. 19. Tel.: 136—449.
- Petsman László, VI.,** Teréz-körút 3. Tel.: 112—890. Csillaghegy: 163—429.
- Photophon film, VII.,** Erzsébet-krt 8. Tel.: 336—635.
- Phöbus filmkölcsonzó, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 131—562. Raktár a házban.
- Pictura film, XIV.,** Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Prizma film, VIII.,** József-körút 9. Tel.: 133—064.
- Reflektorfilm, VII.,** Sándor-tér 4. Tel.: 142—529. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140—722.
- Rákosi Sándor, II.,** Trombitás-út 26. Tel.: 167—194.
- Rex film, VIII.,** Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 139—978. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140—722.
- Seidl és Veress laboratórium, XIV.,** Thököly-út 61. Tel.: 297—775.
- Sláger film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 143—195. Raktár a házban.
- Standard film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 333—797.
- Star gyár és műterem, II.,** Pasaréti-út 122. Tel.: 164—287.
- Tobis film, VII.,** Erzsébet-körút 16. Tel.: 143—411.
- Ufa film, IV.,** Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183—858. Raktár a házban. Telefon: 389—036.
- Ungár Sándor filmkölcsonzó, VIII.,** Sándor-tér 2. Tel.: 132—774. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140—722.
- Ungár S. fotó, VIII.,** Röck Szilárd-u. 11. Tel.: 130—805.
- Unitas film, VIII.,** Erzsébet-körút 45. Tel.: 144—487, 144—488. Raktár: VIII., Kun-utca 12. Tel.: 144—486.
- Universal film, VIII.,** Népszínház-u. 21. Tel.: 138—447, 138—448. Raktár a házban.
- Vácsi Dezső, VIII.,** Üllői-út 42. Telefon: 136—386.
- Vitagraph, VII.,** Rákóczi-út 12. Telefon: 133—532.
- Warner Bros. First National, VIII.,** József-krt. 30—32. Tel.: 132—590, 142—464. Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.: 144—317.
- Zeneszerzők Szövetsége, IV.,** Gerlóczy-u. 3. Tel.: 189—306.